

Kako smo se vključili v zvezno akcijo za stabilizacijo naše devizne bilance

Dipl. ing. Vinko Golc

V letu 1973 smo tudi Jugoslovani dominirali kot država z zadovoljivo uravnovešeno devizno bilanco. V lanskem letu nam je izvozni zagon pričel upadati že v prvi polovici leta, v drugi polovici pa je še oslabil in ob koncu leta smo pristali pri nič kaj zavidljivi situaciji.

Vsi zvezni in republiški forumi, ki odgovarjajo za denarne zadeve, so že lani opozarjali, da situacija ni rožnata ter da je potrebno podvzeti določene ukrepe, s katerimi bi se položaj izvoznikov izboljšal in vzporedno s tem seveda tudi povečal izvoz. Tudi zvezna resolucija o gospodarjenju za letošnje leto, ki naj bi nam bila v gospodarstvu kašipot dela, predvideva za 10% povečanje izvoza po stalnih cenah in le 4% povečanje uvoza.

No, stanje druge polovice 1974 se kljub temu na začetku letošnjega leta ni spremenilo. Podatki za prva dva meseca letošnjega leta kažejo, da se ne držimo v resoluciji začrtanih smeri. Zadnje akcije na podlagi posvetovanja na Brionih, po republikah in v Beogradu, predvsem na Gospodarski zbornici, kažejo, da bo nujno treba tudi z ukrepi, ki so bili do sedaj le

predvideni, dati gospodarstvu več in boljših pogojev za izvoz, če ne želimo, da bi se znašli v še večjih težavah.

Težave so pri vseh vrstah industrije. Naše podjetje spada v kovinsko-predelovalno, ki participira pri celotnem industrijskem izvozu Jugoslavije s približno 30%.

Januarski izvoz kovinske industrije je bil glede na decembrski večji za 6,9% in je dosegel 1.107 milijonov dinarjev ter je do sedaj največji izvoz, ki ga je kovinska industrija kdajkoli dosegla. Ta izvoz je v primerjavi z januarjem iz leta 1974 večji za 15,6%. Ako ta porast izvoza korigiramo za rast cen v istem času, vidimo, da je ta izvoz za ca. 5% nižji od januarja 1974.

To nam pove, da stagnacija izvoza, ki se je pojavila zlasti v drugi polovici leta 1974, še ni srta tudi na začetku letošnjega leta.

Gornji podatki so neprijetni, izhajajo pa iz dejstva, da je kovinska industrija Jugoslavije na tujih trgih vse manj konkurenčna. Če želimo kolo obrniti v drugo smer, je treba industriji dati boljše možnosti izvoza predvsem na komercialno pozitivni osnovi ter zadevo urediti tako, da

bodo gospodarske organizacije tudi finančno zainteresirane za izvoz.

Nivo svetovnih cen osnovnih surovin in repromateriala je pričel padati, kar ima za posledico padanje cen kovinskih izdelkom na tujem trgu. Pri nas pa cene še vedno rastejo, kar ima povsem razumljivo posledico, da smo na tujem trgu nekonkurenčni.

Poleg tega vzroka pa se danes pojavljajo še tile problemi:

a) v zahodnih državah recesija;

b) boljše cene na domačem trgu kot cene v izvozu;

c) pomanjkanje sredstev za kreditiranje in plasman naših izdelkov v tujini;

d) neustrezni izvozni instrumenti, ki so odvisni od stopnje obdelave in narave izdelka.

Torej vidimo, težave pri izvozu niso samo posledica mednarodnih konjunkturalnih gibanj, ampak tudi domačih danih pogojev s strani države. Velika stopnja inflacije, ki je še vedno prisotna, povzroča gospodarstvu veliko škodo. Cene izdelkov kovinske industrije so višje za 35% od lanskih, v našem podjetju pa kar za 50%.

Vzrok temu je velika udeležba jekla v naših izdelkih, temu pa so se lani cene najbolj dvignile.

Podatki o izvozu v februarju potrjujejo nadaljevanje neugodnih gibanj, saj je bil februarski izvoz nižji od januarskega za 35,5%, toda vseeno večji za 19,3% od februarja lanskega leta. Skupno pa je bil v letošnjih dveh mesecih izvoz večji za 17% glede na obdobje lani, toda ako upoštevamo inflacijska gibanja in rast cen v izvozu, je izvoz še vedno pod lanskegaletnim nivojem. Nas plošno pa izgledi za povečanje izvoza kovinske industrije še nadalje niso najboljše. Prognoze kažejo, da so impulzi naročil in povpraševanj iz tujine v upadanju.

Ker beležimo v državi veliko rast proizvodnje tudi v kovinski industriji, saj je leta v prvih dveh mesecih skoraj 14% večja, je pričakovati, da bodo nastale težave s prodajo robe tudi doma. Trenutno se ta uspeh kaže v povečani zalogi gotovih izdelkov, kar pa ne more trajati dolgo. Treba bo torej brez kakršnegakoli odlašanja najti rešitev v kon-

kretnih akcijah, ki bodo gospodarske organizacije tudi ekonomsko bolj zainteresirale na realizaciji nalog, danih v resoluciji gospodarjenja za letošnje leto.

Kako pa naše podjetje?

Ko smo sprejemali gospodarski načrt za letošnje leto, smo se obvezali povečati izvoz od lanskih 2,5 milij. dolarjev za 60%, t. j. na 4 milijone dolarjev. Zahvaljujoč vsestranski akciji v podjetju samem in sodelovanju direkcije SŽ nam je uspelo do sedaj ali direktno prodati ali pa za izdelke dobiti material, ki ga rabimo za naše proizvode, zaključiti že preko 3,3 milij. dolarjev posla.

Če bomo z dodatnim delom ob sobotah proizvedli tudi dodatno predvidenih ca. 320 ton izdelkov, bomo do konca leta zastavljeno nalogo lahko za 5% preseglji. S takim uspehom se bomo prav gotovo lepo vključili v akcijo, ki jo bjejo vsi delovni ljudje naše države, predvsem pa vodilni forumi, ki so za stabilizacijo gospodarstva najbolj odgovorni.

Uspehi proizvodnje v letu 1975

Dipl. oec.
Marjana Kozamernik

Konec marca pregledujemo uspehe proizvodnje v prvih dveh mesecih letošnjega leta. Za tretji mesec še ni znanih podatkov, vendar ocenjujemo, da rezultat ne bo dosti slabši kot v prvih dveh mesecih.

V januarju smo količinski plan proizvodnje dosegli s 104%, vrednostni le 90,6%. Od posameznih TOZD je bil najuspešnejši OTV, saj so dosegli količinski plan proizvodnje 132,5% in vrednostni 125,5%. Najmanj so proizvedli v TOZD verigarna, le 84,2% predvidene količine in 74,5% predvidene vrednosti. To je posledica pomanjkanja naročil in smo del proizvodnje delali na zalogo.

V februarju so bili rezultati dela še boljši, kar kaže na boljšo preskrbo proizvodnje z

materialom, energijo in ostalim. Tako smo količinski plan dosegli 109,9%, vrednostni pa 102,5%. V februarju je bila največja proizvodnja v TOZD OTV, saj so proizvedli 483 ton v primerjavi s planiranimi 352 ton, pa tudi vrednostno so plan preseglji za 33,2%. Tudi TOZD vijakarna, je dosegla ugodne rezultate, količinski plan je dosegla 108,6%, vrednostni 105,7%. TOZD kovačnica prav tako ne zaostaja, če upoštevamo redno proizvodnjo in medobratne storitve, ki predstavljajo precejšen delež proizvodnje.

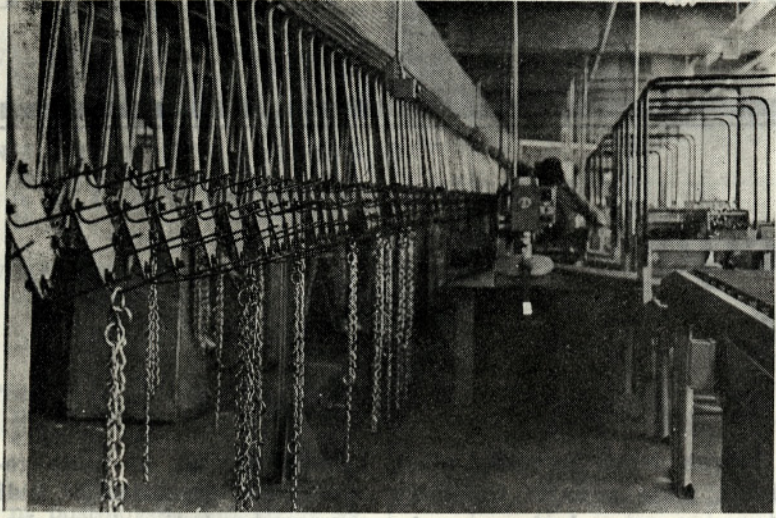
Primerjava dosežene produktivnosti dela z istim razdobjem preteklega leta kaže naslednje (indeksi):

(Nadaljevanje na 2. strani)

Uspehi proizvodnje v l. 1975

	januar	februar	kumulativno
TOZD VIJAKARNA	86,9	11,4	98,3
TOZD VERIGARNA	90,0	95,5	92,8
TOZD OTV	116,8	115,1	115,9
TOZD KOVAČNICA	118,7	100,2	109,1
PODJETJE	101,2	108,5	104,8

Tu je produktivnost dela merjena s količinsko proizvodnjo na zaposlenega. Za TOZD vijakarna merimo letos še komadno proizvodnjo na zaposlenega. Pri tem je doseženi indeks 107,8 (kumulativno). V stabilizacijskem programu, sprejetem na DS dne 27. 2. 1975, smo si zadali nalogo, da bomo produktivnost dela povečali za 4,5 % v primerjavi s preteklim letom. Če upoštevamo produktivnost dela TOZD vijakarne, merjeno s komadno proizvodnjo, so stabilizacijsko nalogo vsi TOZD razen TOZD verigarne v prvih dveh mesecih dosegli, prav tako tudi podjetje. Verigarna pa zaostaja zaradi objektivnih problemov, to je pomanjkanja naročil.

Realizacija v prvih mesecih zaostaja za proizvodnjo, tako da so se zaloge gotovih izdelkov povečale. V januarju smo dosegli količinski plan prodaje 86,2 %. V februarju je rezultat nekoliko boljši, prodali smo 96,5 % planirane količine in 104,6 % vrednosti. Prodaja zaostaja močno v verigarni,

kjer zaloge gotovih proizvodov rastejo. Zastoj na trgu povzroča predvsem močna konkurenca RMK Zenica, to je tovarne Metalke iz Prnjavorja. Ta problem bo treba rešiti v pogovorih med SŽ in RMK Zenica. Januarja smo plasirali na domačem trgu 66,3 % prodajne količine, februarja 81,3 %, kar predstavlja 82,6 % oziroma 87,1 % prodane vrednosti. Izvoz zaostaja za predvidenim, manjši je tudi od doseganja v enakem obdobju preteklega leta. V prvih mesecih smo dosegli planiran izvoz na konvertibilno področje le 47 % količine in 61 % vrednosti, na klirinško področje pa 108 % količine in 52 % vrednosti. Zaostaja torej predvsem izvoz na zahodno področje. Iz razmerja opazimo tudi močno dispariteto cen pri izvozu na posamezno področje, pa tudi vpliv asortimenta izvoženih izdelkov. Prav tako tudi ostali predelovalci v okviru Slovenskih železarn zaostajajo za planiranim izvozom.

Preskrba s surovinami je bila v prvih mesecih zadovoljli-

va, kar ugodno vpliva na proizvodnjo. Upamo, da bo tudi v prihodnje oskrba zadostna, da ne bomo imeli takih težav kot v zadnjih mesecih preteklega leta, ko smo imeli v TOZD OTV zastoj zaradi nezadostnih dobav reprodukcijskega materiala.

V primerjavi z ostalimi predelovalci v okviru Slovenskih železarn smo po izpolnitvi količinskega plana na drugem mestu, pred nami so TOVIL Ljubljana, za nami Plamen Kropa in Žična Celje. Predelovalci skupno smo plan proizvodnje izpolnili 93 %, železarne skupno pa 105 %.

Izplačani osebni dohodki so bili v januarju in februarju 35 % višji od lanskih v enakem obdobju, oziroma 91,5 % planiranih za letošnje leto. V primerjavi z ostalimi v Slovenskih železarnah smo bili v februarju na predzadnjem mestu, za nami je le Žična Celje. Zato bomo morali v prihodnje letni načrt čim uspešneje izpolnjevati, če bomo hoteli doseči, da se osebni in splošni standard zaposlenih ne bo zmanjšal.

27. april — ustanovitev OF

Letos mineva štiriintriideset let, ko je bila v Vidmarjevi vili pod Rožnikom na Večni poti v Ljubljani uresničena zamisel in izdan proglas ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Na pobudo in pod vodstvom CK KPS je bil 27. aprila 1941 sklican ustanovni sestanek OF, ki se je do 22. junija 1941, torej do napada Nemčije na Sovjetsko zvezo, imenovala Protiimperialistična fronta. Tega sestanka so se udeležili pomembnejši zastopniki ustanovnih skupin: komunistične partije, krščanskih socialistov, Sokolov in kulturnih delavcev, s katerimi je Partija že pred tem držala stike.

Vodstvo in avantgardnost Partije pri organiziranju enotnih ter naprednih težnjah osveščenega večinskega dela slovenskega naroda po svoboditvi, boljši bodočnosti, osebni varnosti, redu, miru in zadovoljnem ter uspešnem življenju, je neizpodbitno. Že 27. marca 1941 je KPS stopila iz ilegale in poslala delegata v štab Dravske divizije s predlogom, da bi tudi komunisti sodelovali v obrambi domovine. Naleteli so na gluha ušesa. Prav tako so naleteli na gluha ušesa 6. aprila, ko je CK KPS mobiliziral komuniste in ponudil pomoč ter sodelovanje pri obrambi domovine Narodnemu svetu, v katerem se je združila slovenska buržoazija, da bi obdržala situacijo v svojih rokah. Narodni svet je prav kmalu zaradi nasprotnih interesov in neuskajenosti razpadel. Partija pa je prav z ustanovitvijo OF uspela združiti in uskladiti

vse tiste splošne narodne interese, ki so bili za tisti čas in v danem trenutku najnujnejši.

Na ustanovnem sestanku OF je Boris Kidrič v imenu CK KPS podal kratko analizo trenutnega položaja ter nakazal perspektivo nadaljnega razvoja dogodkov in odpora naroda proti okupatorju, ki so jo udeleženci sestanka sprejeli kot začetni program OF. Osnovne točke programa so bile: 1. Uspehi tujčeve demagogije so zgolj trenutni, na obzorju pa se že kaže in širi vsenarodni odpor. 2. Slovenski narod se mora opreti zgolj na svoje lastne sile, ker ga samo te lahko osvobodijo. 3. Ljudje in krogi, ki so odgovorni za vojaški poraz in zaslužjenje, bodo postali opora tujim zatiralcem. 4. Samo Sovjetska zveza je lahko up in opora slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja. 5. Takoj je treba pričeti z zbiranjem in organiziranjem slovenskih množic na temelju borbe za osvoboditev in združitev slovenskega naroda.

Že na prvem sestanku vrhovnega plenuma OF, ki se je sestel 15. julija, se je pričel kristalizirati nov, dopolnjen program, ki ga je OF razglasila 22. junija 1941. V novem programu je močno poudarjen boj za združeno Slovenijo, skupni boj vseh jugoslovanskih narodov in da se brez boja proti lastni izdajalski kapitalistični gospodi zatirani narod ne more osvoboditi. Vpliv OF med ljudskimi množicami je vedno bolj naraščal. Krepila se je tudi njena organizacijska mreža, ki je bila

jeseni 1941 takale: vrhovni plenum je predstavljal vrh OF, v katerem so bile zastopane vse skupine in organizacije, ki so se vključile v OF. Izvršni organ plenuma je bil izvršni odbor osvobodilne fronte (IOOF), ki so ga sestavljali samo zastopniki ustanovnih skupin OF. Izvršni organ pa je imel svoj sekretariat kot svoje nižje operativno telo. Navzdol je šla organizacija OF preko pokrajinskih okrožnih in okrajnih odborov do terenskih odborov OF.

Drugo zasedanje vrhovnega plenuma OF je bilo 28. julija 1941. To zasedanje je potrdilo ustanovitev glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet, vojaški vrh prve slovenske vojske. Na tretjem zasedanju vrhovnega plenuma 16. septembra, je OF dobila že prve oblike oblasti. Na tem zasedanju se je vrhovni plenum OF razglasil tudi za slovenski narodnoosvobodilni odbor (SNOO), najvišji slovenski predstavniški organ. Istočasno je SNOO že izdal prve štiri revolucionarne zakone ali odloke, ki so veljali ves čas narodnoosvobodilne borbe. Ti odloki so bili: odlok o vključitvi slovenskih partizanskih čet v narodnoosvobodilne partizanske oddelke Jugoslavije, odlok o narodnem davku, odlok o posojilu svobode in odlok o zaščiti slovenskega naroda in njegovega gibanja za osvoboditev in združitev. Moč in množičnost OF je s temi prvimi oblastvenimi odloki iz dneva v dan rasla. Četrto zasedanje vrhovnega plenuma ali drugo zasedanje SNOO je bilo

Prof. fil. in soc. Janko Stušek

1. novembra 1941. Na tem zasedanju so sprejeli dokončen program OF, ki je danes poznan pod imenom Temeljne točke OF. S temi ukrepi je bila pot nove Združene Slovenije jasno začrtana in tudi pretežno izbojevana. Do januarja 1942 so bili postavljeni temelji »države v državi« (Kidrič).

Če primerjamo program OF in uresničevanje programa do

leta 1945, ugotovimo, da je raslo gibanje fronte prav iz izročila zgodovinskega razvoja težnjah Slovencev od kmečkih uporov dalje. Za vse te težnje in stoletna hrepenenja velja, da so bile z letom 1945 uresničene. Smisel in program OF pa je z novimi nalogami avantgardno prevzela Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovencev.

Obvestilo borcem

Obveščamo borce NOV, ki imajo priznано dvojno delovno dobo najmanj od 1. 1. 1945 do 15. 5. 1945, da imajo po novih določilih zakona o zdravstvenem varstvu pravico do 100 % nadomestila v času odsotnosti z dela zaradi bolezni ali zdravljenja.

Poleg tega imajo vojni invalidi, imetniki partizanske spomenice 1941, odlikovanci z redom narodnega heroja, borci NOV pred 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943 pravico do podaljšanega ali dopolnilnega zdravljenja v naravnih zdraviliščih in so oproščeni plačila prispevka za zdravila (doplačilo k receptom).

Borci, ki hočejo uveljavljati te pravice, naj dajo predhodno vpisati v svoje zdravstvene knjižice status borca, oziroma dvojno priznanje delovne dobe (če to še nimajo) pri referentu za borčevske zadeve skupščine občine Radovljica, Kranjska cesta 13, poleg avtobusne postaje, I. nadstropje — soba št. 8, ob ponedeljkih, sredah in petkih od 7. do 1. ure ter ob sredah do 16. ure. Predložiti je treba zdravstveno knjižico in odločbo o priznanju dvojne delovne dobe.

Splošni sektor

Delo na organiziranju TOZD

Janez Smole

V začetku marca so vse temeljne organizacije združenega dela sprejele svoje začasne statutarne sklepe. Na podlagi teh so bile 10. aprila izvršene volitve v samoupravne organe TOZD. Zdaj je prva naloga teh samoupravnih organov, da se konstituirajo in izvršijo vse potrebne priprave za izvolitev individualnih poslovnih organov (vodij TOZD).

Komisija za organiziranje TOZD pa v tem času pripravlja samoupravni sporazum o združevanju TOZD v delovno organizacijo. Do zdaj je celovito obdelana prva polovica poglavij, to so temeljne določbe, pravni položaj združenih TOZD in delovne organizacije ter skupno opravljanje posameznih poslovnih funkcij podjetja.

Zdaj se v posebni strokovni delovni skupini in v komisiji obdelujejo ekonomski odnosi med TOZD (ugotavljanje poslovnega uspeha, interni trg, pokrivanje izgub itd.). Eno najpomembnejših vprašanj s tega področja je solidarno medsebojno pokrivanje izgub. Nobenega dvoma ni, da bomo morali vse deficite TOZD pokrивati s suficiti. To pomeni, da bomo vse izgube medsebojno solidarno pokrivali, ne glede na vrsto in višino ugotovljene izgube. Ta solidar-

nost pa mora biti taka, da ne bo podpirala nedela, malomarnega ter nevestnega dela in gospodarjenja. Zato moramo uveljaviti take rešitve, da se bo vsaka eventualna izguba takoj pojavila kot problem, ki ga je treba reševati.

Neomejena solidarnost pri medsebojnem pokrivanju izgub ni dovoljenje, da lahko neka TOZD ustvarja izgubo. To je le obveza, ki nudi možnost, da te izgube pokrijemo. Zato ne moremo dopustiti možnosti, da bi kdorkoli izgubo, če ta ni nastala zaradi vnaprej dogovorjene poslovne politike podjetja, pokrival v nedogled. Skoraj vsako pokrivanje izgub torej terja določene ukrepe. Ukrepi, ki jih bodo sprejemali posamezni samoupravni in individualni poslovni organi pa bodo prisilili vse odgovorne, da bodo izdelali poglobljeno in objektivno analizo o vzrokih nastale izgube.

Čeprav gre pri medsebojnem pokrivanju izgub zgolj za interno finančno operacijo, pa te ne bi smeli izvršiti brez posebnega sklepa DS delovne organizacije.

Prav tako ni možno vse izgube metati v en koš. Zato morajo biti ukrepi odvisni od vrste izgube.

Izhajajoč iz zgornjih stališč se za samoupravni sporazum ponujajo približno take rešitve:

1. Opredeliti izgube po njihovem nastanku, kot na primer:

— izguba zaradi vnaprej dogovorjene poslovne politike delovne organizacije (načrtovane izgube, npr.: izvoz);

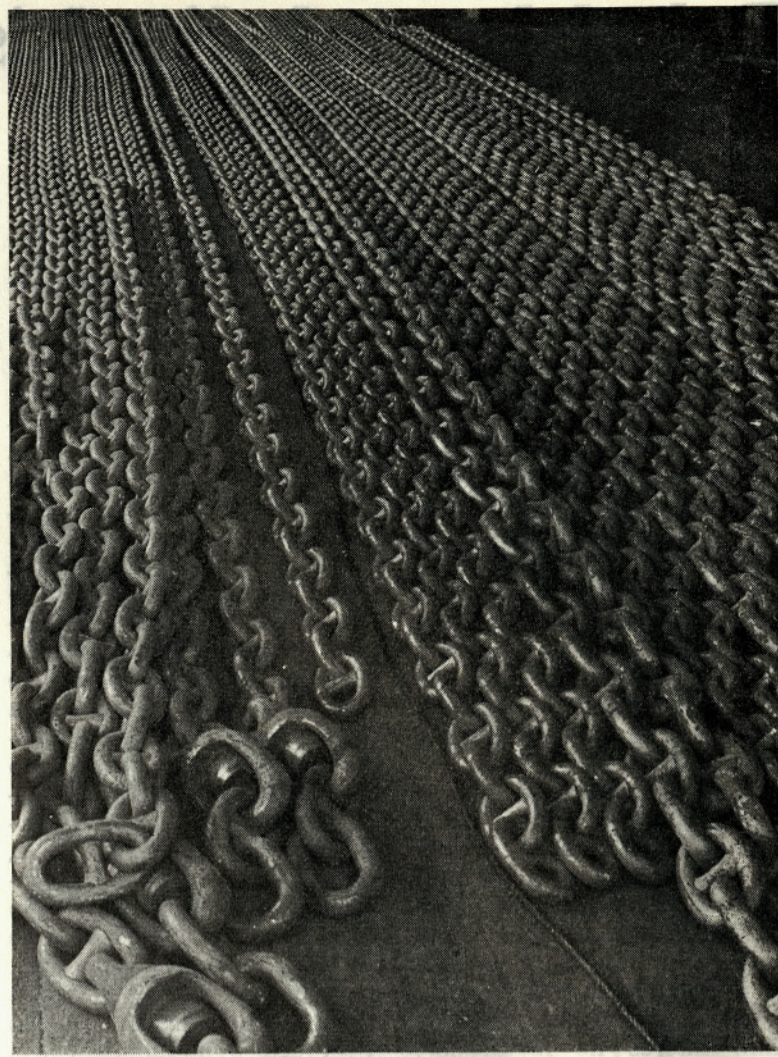
— izgube, ki izvirajo iz slabega dela in gospodarjenja posamezne TOZD;

— izgube, katerih vzroki so izven TOZD, so pa v delovni organizaciji;

— izgube, kot posledica nenormalnih in nenadnih tržnih vplivov, ki jih ni bilo možno vnaprej predvideti.

2. Načrtovane izgube, kot interes celotne delovne organizacije in popravki dobička (oz. izgub) v internem prometu, zaradi takega načina tekočih popravkov cen v internem prometu naj bi izravnavali pred ugotovitvijo čistega ostanka dohodka, ostale vrste izgub pa po ugotovitvi čistega ostanka dohodka.

3. Preden bi DS delovne organizacije sprejel obvezen sklep o pokritju izgube (korektura ostanka dohodka), mora le-to po izvoru opredeliti in sprejeti ukrepe za odpravo ali zmanjšanje izgube.

Ti ukrepi naj bi bili obvezni za vse, na katere se nanaša (tudi za TOZD).

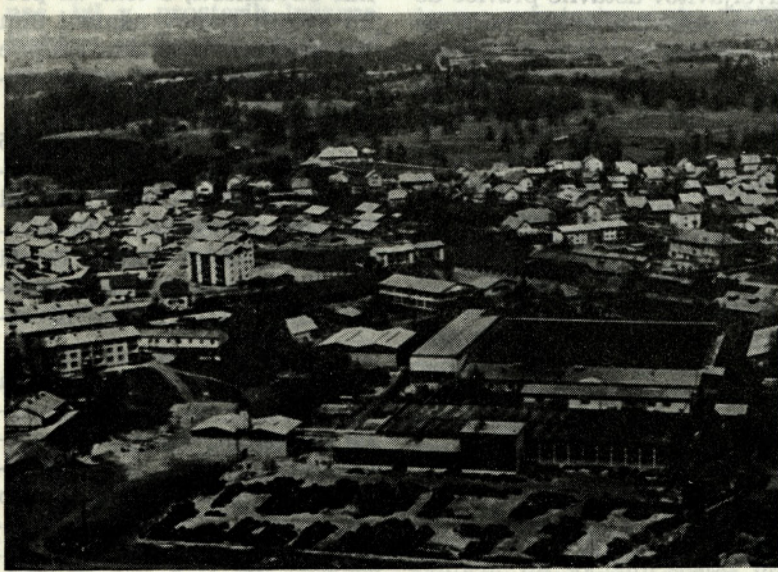
4. Izgubo bi TOZD z ostankom dohodka pokrivali direktno (korektura ostanka). Delež vsake TOZD za pokritje izgube se določi na podlagi krite-

rijev, ki bodo določeni s samoupravnim sporazumom.

5. Vse izgube bi pokrivali nepovračljivo. Le za izgubo, katere vzrok nastanka je izključno v TOZD, bi se eventualno dogovorili, da TOZD sredstva drugih vrne.

Pred 31 leti ...

... in danes

30 let zmage nad fašizmom

Jože Ješe

Pred tridesetimi leti, 7. marca 1945, je bila v Beogradu ustanovljena prva začasna vlada Demokratične federativne Jugoslavije pod predsedstvom Josipa Broza-TITA.

Takoj po osvoboditvi Beograda, 20. oktobra 1944, smo se borili, da novo ljudsko oblast Jugoslaviji prizna mednarodna skupnost oz. da jo dejansko priznajo zavezniške države. Takrat so namreč vsi zavezniki formalno še priznavali kraljevsko vlado v Londonu. Hkrati pa so priznavali tudi novo oblast, ki se je porajala med narodnosvobodilno vojno.

Ta dvojnost je po osvoboditvi Beograda postala nevzdržna. Dejanska oblast v državi, nova ljudska oblast je morala še čakati na formalno priznanje zaveznikov, katerih pretenzije, da bi se vmešavali, ko je šlo za vzpostavitev jugoslovanske vlade, so bile povsem očitne. S tem so nastale posebne razmere, v katerih se je znašla nova oblast v prizadevanju, da bi jo zavezniži priznali.

Konferenca velikih zaveznikov v Jalti v februarju 1945. leta je priporočila maršalu Titu in Ivanu Šubašiču, da uresničita svoj sporazum in naj

bo nova vlada sestavljena na podlagi tega sporazuma.

Dobro leto po drugem zasedanju AVNOJ, na katerem so sprejeli najpomembnejše odločitve v zgodovini Jugoslavije, je AVNOJ sprejel odlok o razpustitvi nacionalnega komiteja, hkrati pa je prenehala obstajati tudi kraljevska vlada v tujini. Sestavljena je bila nova vlada iz 28 članov. Zavezniki so novo vlado priznali in še isti mesec poslali v Beograd svoje veleposlanike.

Ob ustanovitvi prve vlade Demokratične federativne Jugoslavije je njen predsednik Josip Broz-Tito 9. marca po beograjskem radiu objavil deklaracijo ljudske vlade, v kateri je bilo posebej poudarjeno, da bodo velike nacionalne demokratične pridobitve naših narodov, ki so bile izbojevane z mnogimi žrtvami in ki so izražene v sklepih drugega zasedanja AVNOJ, temelj za konstruktivno delo vlade. Posebej pa je bilo v deklaraciji podčrtano, da je prvi in najvažnejši cilj nove vlade, da bi čimprej izgnali in uničili fašističnega okupatorja.

Ugledni voditelj, revolucionarni publicist Moša Pijade,

je ob tej priliki v »Politiki« zapisal, da je ustanovitev te vlade nov, velik uspeh narodnosvobodilnega gibanja ter poudaril, da ima vsaka od šestih federalnih enot svojega predstavnika v vladi, kar je še zlasti pomembno za nadaljnje utrjevanje tistega bratstva, ki se je skovalo v osvobodilnem boju in ki je utelešeno v federativni ureditvi države.

Takoj po vzpostavitvi nove vlade DFJ so se antifašistični sveti Bosne in Hercegovine, Hrvatske, Črne gore, Makedonije, Slovenije in Srbije konstituirali v vlade federalnih enot. Poleg tega, da je imela ljudska oblast na skrbi vodnje vojne in preskrbovanje vojske, je razvijala tudi dejavnost za obnovo domovine.

Ustanovitev prve vlade in sporazum Tito—Šubašič sta pomagala razbiti zadnja oporišča poražene buržoazije in njen vpliv med ljudstvom. Vse politično življenje se je razvijalo v okviru Ljudske fronte. Volitve v ustavodajno skupščino so bile 11. novembra 1945, ta je 29. novembra 1945 razglasila republiko in 29. januarja 1946 sprejela prvo ustavo Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Dohodek vse bolj odvisen od produktivnosti

Franc Hanžič

Pri oblikovanju in delitvi osebnega dohodka po delu se ne moremo in ne smemo zadovoljiti s kriteriji na osnovi tekočega dela. Če bi osebni dohodek delavca povezovali le z njegovim tekočim delom, bi ga še nadalje ekonomsko utesnjevali v okviru meznega dela in ga istočasno škodljivo spodbujali k temu, da bi se z dohodkom zapiral izključno v svojo temeljno organizacijo združenega dela. Naša družba si je postavila za cilj komunizem, v katerem razdelitev ne bo več osnovana na osebnem delu, marveč na potrebah posameznika.

Torej, napredek socializma se mora izražati v tem, da bo delavec manj odvisen od svojega tekočega dela, a vse bolj od rasti produktivnosti celotnega družbenega dela. Prav zato mora biti napor za večjo produktivnost njegovega in celotnega družbenega dela vodilni interes ne le družbe, marveč tudi interes vsakega

posameznega delavca in vsake posamezne temeljne organizacije dela. Ta interes mora delavec ne samo spoznati, pač pa se mora zavedati tudi svoje neposredne delovne, ekonomske in življenjske odvisnosti od njegovega prispevka ter navora za stalno rast produktivnosti družbenega dela. To odvisnost mora naš sistem dohodka izražati neposredno, ne pa posredno skrito in deformirano, kakor se je dogajalo ter se še dogaja v oblikovanju dohodka in njegove razdelitve. Zato mora naša družba tudi med kriterije delitve po delu, ki stimulirajo optimalno produktivnost dela, priznati ne le kvantitativne rezultate tekočega dela, marveč tudi rezultate gospodarjenja z dohodkom, ki je pogoj razširjene reprodukcije in rasti produktivnosti dela. Če naj bo delavec v svoji TOZD upravljal celotnega njegovega dohodka in če je hkrati delovno in življenjsko

zainteresiran za združevanje dela in dohodka z drugimi organizacijami združenega dela, potem mora biti sposoben kontrolirati gibanje združenega dohodka na vseh ravneh združenega dela in dohodka in tako ocenjevati rezultate določene razvojne politike pa tudi zasluge ali pa odgovornosti posameznih nosilcev te politike za njen uspeh ali neuspeh.

Dohodek, ki ga ustvarjajo delavci v TOZD in ki se jim vrača ne glede na to, kje se v resnici realizira in porablja v pogojih njihove medsebojne odvisnosti ter opredeljenosti medsebojnih pravic in obveznosti, bo postal tako izraz in merilo družbenih funkcij, ki jih opravljajo, in njihove

uspešnosti ter s tem objektivni dejavnik, od katerega je odvisen celoten splet ekonomskih in družbenopolitičnih odnosov v naši družbi. Celoten proces planiranja dohodka v naši družbi ter osnovnih pororcev delitve pa je odvisen od njegovega nastajanja in medsebojne povezanosti interesov delavcev vseh družbenih dejavnosti. Zato se mora ne-

posredna povezanost delavcev v družbenem planiranju v vseh političnih skupnostih nujno opirati na samoupravne sporazume o planu na vseh ravneh ZD in na družbene dogovore družbenopolitičnih skupnosti na vseh ravneh, v katerih se izraža in z njihovim izvajanjem uresničuje neposredno povezanost delavcev v samoupravni bazi.

Razširjena seja Konference OOS

Franc Vovk

25. februarja se je sestala Konferenca OOS na razširjeni seji. Na sejo smo povabili vse člane Izvršnih odborov OOS, predstavnike Občinskega sindikalnega sveta, predsednika koordinacijskega odbora sindikata SŽ tov. Kobentarja ter predstavnike vodstva podjetja. Namen sklica razširjene seje je bil predvsem kritično oceniti delo Osnovnih organizacij in delo v okviru Konference in si zastaviti naloge za naprej.

Na seji so podali svoja poročila: predsednik Konference o uresničevanju kongresnih sklepov in o dosedanjem političnem delu Konference OOS, tajnik Konference je podal organizacijsko poročilo Konference, predsedniki IO pa poročila o delu IO. Svoje poročila so podali tudi predsednik športne komisije, blagajnik in predsednik nadzornega odbora.

Ing. Noč je kot predsednik Samoupravne enote za združeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu v občini Radovljica seznanil Konferenco o zbranih sredstvih za stanovanjsko izgradnjo, o razporeditvi teh sredstev, o dograjenih in razdeljenih stanovanjih v letih 1973 in 1974 (126 stanovanj) ter o načrtu izgradnje stanovanj v letih 1975 in 1976. Stanovanja so razdelili po pravilniku in po tem pravilniku je bilo podeljenih tudi 7 stanovanj delavcem naše delovne organizacije.

Tov. Ješe je podal poročilo o izvajanju stanovanjske politike TVL v preteklem letu. Iz poročila je razvidno, da ima Tovarna verig 193 stanovanj

pri Stanovanjskem podjetju Radovljica ter 92 ležišč v samskih domovih in 9 garsonjer v lastnem upravljanju.

Ing. Golc je v imenu uprave podjetja seznanil Konferenco s poslovanjem podjetja v preteklem letu, o izvršenih in predvidenih novih investicijah in novogradnjah, o stabilizacijskem programu za leto 1975. Opozoril je na gospodarske težave doma in v svetu in o načrtih za čim uspešnejše reševanje teh težav.

Toliko o poročilih. Po razpravi na omenjena poročila je Konferenca sprejela naslednje sklepe:

1. OOS v TOZD morajo biti stalno prisotne pri izdelavi in sprejemanju aktov za novo organiziranje OZD v TOZD.

2. Konferenca OO sindikata se bo preko OO sindikata v TOZD v okviru SOZD Slovenske železarnice prizadevala za uveljavitev ustavne pravice delitve dohodka in OD po načelu delitve po delu in ugotavljanje optimalne izkoriščenosti živega in minulega dela.

3. Sindikat se bo moral vključiti v izdelavo srednjeročnega plana razvoja TOZD in OZD za obdobje 1975—1980 po merilih, ki jih določa družbeni plan za to obdobje.

4. Sindikat se mora preko kadrovskega oddelka nenehno zavzemati za izobraževanje na marksistično-političnem delovnem in obrambnem področju svojih članov.

5. Udeležba na sestankih forumov sindikata ni zadovoljiva. Potrebno se bo poslužiti pravil, ki določajo, da se ne-

delavni člani odpokličejo in zamenjajo z novimi.

6. Po dogovoru sindikatov v SOZD Slovenske železarnice predlagamo OZD, naj iz sredstev sklada skupne porabe zagotovi 0,36 % od višine bruto OD zaposlenih za dejavnost sindikalne organizacije.

7. Statutarni sklepi TOZD predvidevajo novo organizacijo samoupravnih delovnih skupin, zato bo potrebno formirati nove sindikalne skupine, ki naj bodo identične samoupravnim delovnim skupinam in organizacijsko shemo sindikata prilagoditi pogojem nove samoupravne organiziranosti OZD.

8. Pravila OOS in Konference OOS je potrebno do občnih zborov pripraviti in jih prilagoditi statutarnim določilom 8. kongresa ZSS.

9. Sindikalna organizacija je dolžna skrbeti za čim boljše počutje delavcev zunaj delovnih obveznosti, s tem da preko svojih članov nameni čim več sredstev iz sklada skupne porabe za gradnjo infra objektov.

10. 15. avgusta bo preteklo 25 let od zasedanja prvega delavskega sveta TVL, zato bi bilo primerno, da bi ta jubilej najlepše proslavili, če bi na ta dan podpisali konstituiranje TOZD v delovni organizaciji.

11. Delegati in delegacije za ZD občine Radovljica, splošne delegacije, SIS, KS, ki gredo na skupščine, imajo stališče svoje delegacije, nimajo pa stališča delovne organizacije, zato naj se na seje delavskega sveta vabijo tudi vodje delegacij.

Ob prazniku dela, 1. maju

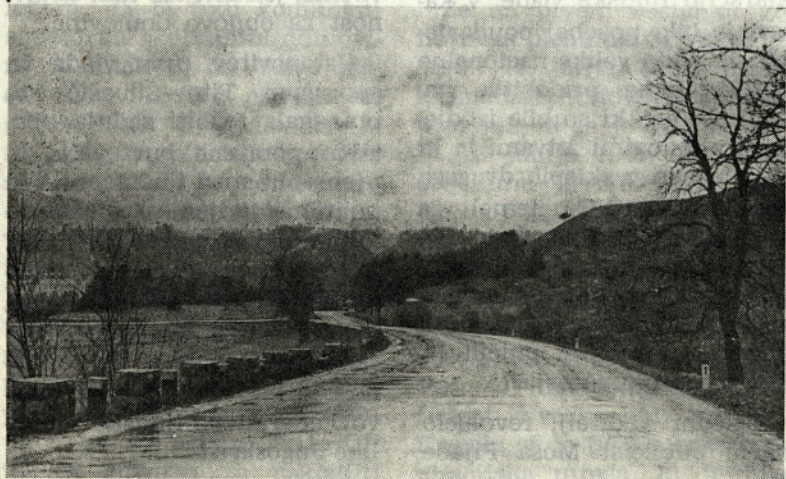
Delavski praznik 1. maj proslavljamo letos v znamenju 30-letnice osvoboditve naše domovine. Trideset let ga praznujemo svobodno, sproščeno in brez tiranije. S ponosom se lahko ozremo na uspehe in napredek naše domovine.

Ob tej priložnosti se spomnimo, da teče 86. leto, od kar je mednarodni delavski kongres v Parizu proglasil 1. maj za delavski praznik delovnih ljudi vsega sveta. Odtlej ga delovni ljudje povsod po svetu proslavljajo, ponekod bolj ali manj svobodno, drugod se še borijo za osnovne človekove pravice, nekateri narodi celo v krvavih bojih za življenje in svoj obstoj (Vietnam, Kambodža...), kot smo se mi borili pred tridesetimi leti.

Praznovali bomo v znamenju 30-letnice osvoboditve in zmage delavskega razreda nad mračnimi silami in izkoriščevalci. Poveselili se bomo v toplem družinskem okolju, s prijatelji, sodelavci in znanci, v zelenih in svobodnih gozdovih, svobodnih sončnih planinah in cvetočih travnikih. Spomnili se bomo žrtev, ki so padle, v boju za to, da mi danes lahko svobodno praznujemo.

Ob ponosu na dosežene uspehe na vseh področjih in velik napredek naše domovine v preteklih tridesetih letih storimo vse, kar moremo, da bodo naši uspehi še večji. Nikoli in nikomur ne dovolimo, da ovira naš socialistični razvoj in samoupravni sistem.

NAJ ŽIVI PRVI MAJ, PRAZNIK DELOVNIH LJUDI VSEGA SVETA!

Obrat priprave materiala

Franc Bregar

Nedvomno je razvoj našega podjetja v zadnjih letih dosegel tak obseg, da ga ni moč prezreti. Pri tem razvoju vseh obratov pa le ne moremo mimo dejstva, da je vrsto let ostala nedotaknjena ali bolj rečeno, nespremenjena tehnologija pridobivanja vlečene žice. Končno smo tudi v tej zvrsti naše dejavnosti storili velik korak naprej. Pričeli smo uresničevati željo in potrebo oddelkov vijakarne in verigarne, da bi bili v bodoče oskrbovani s kvalitetno in po dimenzijah potrebno žico.

Z novim obratom priprave materiala hočemo prekiniti s sedanjo tehnologijo priprave vlečene žice s pomočjo razredčene žveplene kisline, zboljšali delovne pogoje in se pridružili onim, ki se bore za zaščito našega okolja in tekočih voda. Ne bo odveč, če si nekoliko pobliže ogledamo navedene trditve.

Tehnološki proces:

Stari klasični način zahteva, da se z valjane žice najprej v primerno razredčeni žvepleni kislini odstrani vse oksidne plasti. Samo na ta način (brez oksidov) se lahko žica prevleče na vlečnem stroju po zahtevanih dimenzijah. Da pa to delo opravimo, moramo imeti razpoložljive banje, ki so prekrite s svinčeno oblogo, stalen dotok pitne vode in nevtralizacijsko banjo. Vse banje morajo biti ogrevane s paro. To delo zahteva veliko vzdrževalnih stroškov in kar je vedno bolj pereče, odplake iz banj se odvajajo v kanalizacijo. Predhodno se morajo vse odplake po posebnem postopku in prostoru nevtralizirati. Priča pa smo, v kakšnem stanju so naše reke in je skrajni čas, da od vseh uporabnikov voda zahtevamo, da preidejo na kak drug način priprave materiala, brez uporabe pitne vode, če je le mogoče. Tako se nam ponuja prilika, da ta problem rešimo s pomočjo peskanja. Peskanje ne zahteva pitne vode in ne ogroža okolice s parami kislin. To prednost bomo izkoristili v novem obratu.

Delovno okolje:

Verjetno je že vsak izmed nas bil v prostorih lužarne. Kakšno je delovno okolje, ni potrebno razčlenjevati. Vprašanje pa nastane, kakšne so lahko posledice za ljudi, ki dalj časa delajo pod takšnimi pogoji. Novi žicovlek bo imel primerne pogoje za delo in prav gotovo bodo predvsem delavci najbolj veseli te novosti.

Tudi za vse delavce v žicovleku je to velika pridobitev. Obstoječi žicovlek vsebuje po svojem načinu dela veliko nevarnost za težke poškodbe. SVD ima točne podatke, koliko težkih poškodb se je zgodilo na teh delovnih mestih. Tega pa bo v novem obratu konec. Delavec ne bo podvr-

žen fizičnim naporom, ker so vsa delovna mesta pod okriljem mostnega dvigala. Pa tudi žico, ki je pri vlečenju navita na boben, ne bo potrebno ročno odstranjevati, ampak bodo za to delo poskrbeli posebni navijalni stroji. Delovni prostori bodo predpisano ogrevani, zračeni in svetli.

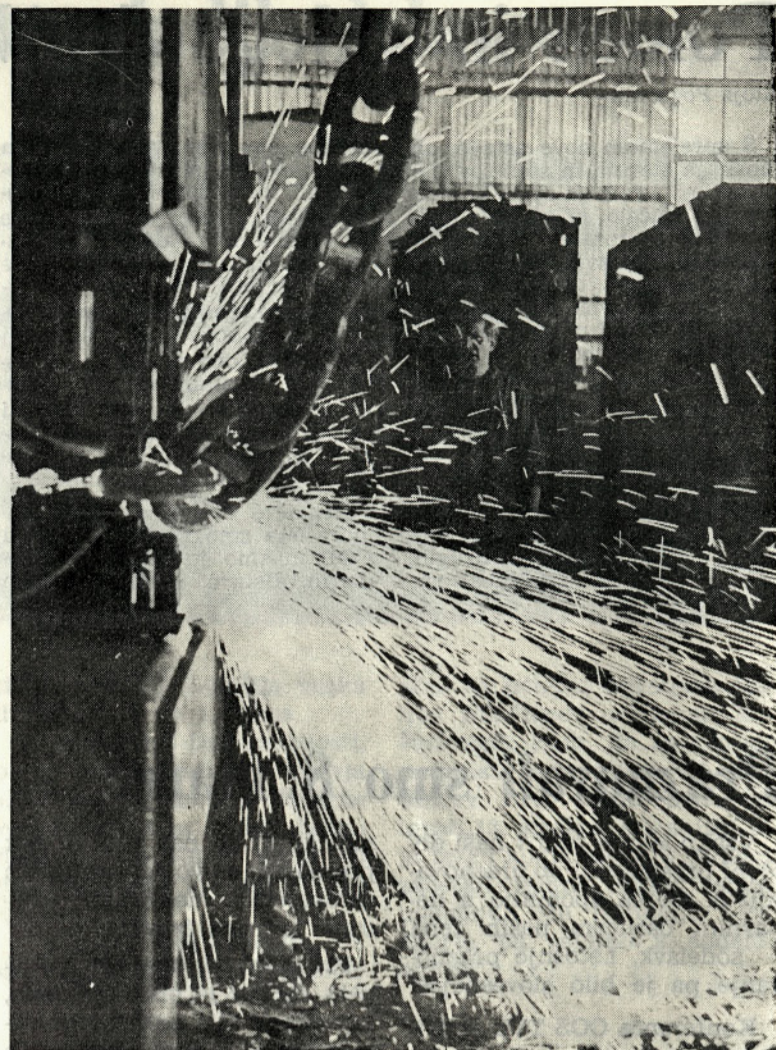
Transport:

Tudi pri transportu žice imamo namen, da korenito spremenimo način dela. Ročnega transporta ne bo več. Vsi vlečni stroji so opremljeni s posebnimi navijalci, ki bodo vlečeno žico navijali na jeklene košare. Le-te so tako konstruirane, da lahko prejmejo največ do 1000 kg žice in jih je možno transportirati z dvigalom. Polne košare bodo prispele v skladišče žice, kjer bo skladiščnik vodil evidenco po teži, kvaliteti in dimenziji. Obrati bodo na predelovalne stroje dobivali žico skupaj s košaro. Prazne košare bodo vračali v odrejen prostor.

Novi obrat bomo opremili tudi z elektropečjo za normalizacijo žice. Problem normalizacije raste vzporedno z dejstvom, da na trgu ni več velike izbire žice po dimenzijah.

Težave glede nabave žice lahko rešimo samo z normalizacijo vlečene žice, katero potem lahko še enkrat vlečemo na zahtevano dimenzijo. Peč bo prispela v aprilu. Je globinske izvedbe ter na zaščitni plan. Na ta način bomo sprostili Ebner peči v OTV, ki je predvidena samo za popuščanje.

Gotovo bo vsakega bralca tega članka zanimalo, kdaj bo obrat pripravljen za obratovanje. Po prvotnem programu je bilo predvideno, da bi zgradili samo podaljšek hale že obstoječega skladišča žice brez kolektorja. Tako bi bila hala 25 m široka in 84 m dolga. V prvem (zunanjem) polju so nameščeni stroji žicovleka in elektropeč za normalizacijo, v drugem pa je skladišče žice. Obe polji sta opremljeni z mostnimi dvigali, da se izognemo transportu z viličarji. Po tem programu bi žicovlek pričel obratovati konec junija. Pozneje pa se je pokazalo, da moramo predhodno zgraditi tudi kolektor. Dela na kolektorju pa trajajo precej dlje, kot na gradnji hale. Zato upamo, da bomo pričeli s prevlekom žice s pomočjo

peskanja konec septembra 1975. Računati moramo tudi na to, da je veliko težav pri gradbenih delih, ker je prostor novega objekta še vedno skladišče žice, skladišče izdel-

kov verigarne in skladišče orodja verigarne. Usklajevanje del za nemoteno poslovanje teh skladišč pa gre na škodo ažurnemu delu gradbenikov.

Volitve samoupravnih organov TOZD

Jože Jerše

Na osnovi razpisa o volitvah samoupravnih organov po sklepu delavcev na zborih, opravljenih dne 11. in 12. marca 1975, so delavci v vseh šestih temeljnih organizacijah združenega dela dne 10. aprila 1975 volili svoje delegate oz. članke v naslednje samoupravne organe:

1. Delavski svet
2. Odbor samoupravne delavske kontrole
3. Komisijo za uresničevanje pravic in obveznosti delavcev v združenem delu
4. Komisijo za ugotavljanje kršitev obveznosti delavcev v združenem delu

Z začasnim statutarnim sklepom, s katerim vsaka TOZD do sprejetja statuta ureja najnujnejša vprašanja v zvezi z notranjo organizacijo v temeljni organizaciji, so določene funkcije, ki jih delavci poverjajo posameznim organom.

Pri predlaganju kandidatur za članke samoupravnih organov TOZD je imela pomembno nalogo sindikalna organizacija oz. sindikalni odbori v posameznih TOZD, ki so upoštevali ustavne določbe izbrali take kandidate, da sestav delavskega sveta in drugih neposredno voljenih organov odgovarja socialnemu sestavu delovne skupnosti TOZD. To pomeni, da socialni sestav delovne skupnosti TOZD pogojuje sestav članov DS.

Mandat novoizvoljenih članov samoupravnih organov traja 2 leti.

Rezultati izida volitev v vsaki TOZD so bili objavljeni v posebnem informatorju.

Prva naloga izvoljenih organov je, da se konstituirajo, to se pravi, da izvolijo vsak zase predsednika in njegovega namestnika, da bodo lahko začeli pravno veljavno poslovati

Bralcem!

Glasilo VERIGA, ki je namenjeno vam, bo bolj pestro in zanimivo, če bo imelo več sodelavcev—dopisnikov predvsem iz proizvodnih obratov, delavnic in oddelkov. Z veseljem bomo sprejeli predloge in nasvete za izboljšanje vsebine in seveda tudi vaše prispevke s področja medsebojnih odnosov, proizvodnje, poslovanja, delavskega samoupravljanja, objektivne kritike, pohvale in podobno.

Spremljali in objavljali bomo tudi umestne šale, medsebojne dogodivščine, domislisce, uganke, rebuse in druge prispevke za razvedrilo.

Preko glasila bomo odgovarjali na postavljena vprašanja s področja našega dela in življenja v tovarni.

in opravljati svoje funkcije, določene z začasnim statutarnim sklepom.

Po sprejetju samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo bodo podani pogoji za vpis TOZD v sodni register že na podlagi začasnega statutarnega sklepa. Statute pa bo treba po zakonu predložiti registrskemu sodišču najkasneje v roku 60 dni po sprejemu samouprav-

nega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo.

Novo izvoljeni delegati v DS in druge samoupravne organe so odgovorni za svoje delo delavcem, ki so jih izvolili in delavskemu svetu. Za odločitve, ki bi jih sprejeli v nasprotju z opozorilom pristojnega organa, mimo svojih poske sposobnosti, saj prav to oblastil, pa so osebno in materialno odgovorni.

Želimo, da vse prispevke za glasilo podpišete s polnim imenom, na izrecno željo posameznikov pa imen v glasilu ne bomo objavljali. Anonimne prispevke ne bomo sprejemali.

Zavedajmo se vsi, da bo glasilo VERIGA takšno, kakršnega bomo skupaj oblikovali.

Prispevke za naslednjo številko sprejemamo do 30. maja 1975.

Urednik

OBVESTILO

Vse članke kolektiva in ostale potrošnike obveščamo, da ima Merkur Kranj — poslovalnica Kovina Lesce in Železnina Radovljica v prodaji razne verige po znatno znižani ceni.

Prodajni oddelek

Pomen in naloge družbene samozaščite

Alojz Pogačnik

S sprejemom nove ustave, občinskega statuta in statuta KS, ki bodo v kratkem sprejeti, smo sprejeli načelo in obvezo, da družbeno samozaščito vključimo v naš samoupravni sistem, da jo razvijamo in s tem uresničujemo tista ustavna določila, ki opredeljujejo družbeno samozaščito, kot pravico in dolžnost vseh delovnih ljudi in občanov. Varovanje pridobitev NOB in samoupravne socialistične družbe, varovanje ustavne ureditve, samoupravnih pravic in pravice občanov, ni dolžnost samo specializiranih organov in služb, to je milice, sodišč, sodnika za prekrške, javnih tožilcev in drugih, temveč pravica in dolžnost vse

družbe, nas vseh, vsak v svojem okolju na svojem delovnem mestu, ali kjer živimo in se udeležujemo. Nihče nima pravice biti indiferenten do takih pojavov, ki družbi škodujejo. Ne sme nam biti vseeno, če se nekdo nesamoupravno obnaša, neopravičeno bogati, izkorišča svoj položaj, odloča mimo naših dogovorov, je stalni nergač in kritizer, skratka, da namerno ali zaradi svojih zaostalosti ali okorelih birokratskih gledanj zavira ali ruši, kar mi gradimo.

Nekatere oblike družbene samozaščite smo razvijali že med NOB in smo jo po vojni zamenjali. Ustava iz leta 1963 in

Priprave na ljudsko obrambo morajo biti sestavni del aktivnosti organov samoupravljanja v organizacijah združenega dela, zlasti pa delavcev samih. Sindikati bomo zagotovili, da bodo v samoupravnih aktih jasno in natančno opredeljene vloge in obveznosti organizacij združenega dela v ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

(Sklep 8. kongresa ZSS)

kasneje vrsta dokumentov daje družbeni samozaščiti vedno večji poudarek in važnejše mesto v samoupravnih odnosih. Zato družbeno samozaščito ni nekaj povsem novega, lahko pa govorimo o njeni novi kvaliteti.

Z resolucijo zvezne skupščine o temeljih za uresničevanje družbene samozaščite v sistemu samoupravljanja, s priporočilom republiške skupščine o sklepih in nalogah s področja družbene samozaščite in drugimi dokumenti in ne nazadnje z resolucijo 10. kongresa ZKJ, smo se dogovorili in obvezali, da bomo razvijali varnostno kulturo, dali poudarek poleg šolske izobrazbe tudi moralno političnim kvalitetam, da bomo razvijali socialistični patriarhizem, da bomo nujno zaščitili nekatera delovna mesta, da bomo zavarovali državno, uradno in gospodarsko tajno, da bomo krepili vlogo samoupravne delavske kontrole, in odstranjevali vse, kar škoduje družbenim interesom.

V tem obdobju je važno, da ne bomo v družbeni samozaščiti samo razpravljali, kako bomo njene naloge začeli v praksi uresničevati, temveč da z vso resnostjo in zavzetostjo začnemo družbeno samozaščito tudi v praksi uresničevati. Družbeno samozaščito ni akcijska naloga in dejavnost ločena od naše vsakdanje prakse, ampak široko področje družbene aktivnosti, zoper raznovrstne škodljive pojave naperjene proti družbi, proti našim pridobitvam in našim naporom.

Ko bomo izdelovali nekatere načrte in programe in sprejema-

li določene akte, bomo šele programirali našo dejavnost, pravo delo o družbeni samozaščiti pa se šele začelja. Ne smemo pozabiti, da se uresničevanje nalog družbene samozaščite ne konča pri naših organih. Osnovni nosilec družbene samozaščite je delovni človek — občan, zato moramo usmeriti vse napore, da bomo v samozaščitno dejavnost vključevali našega delovnega človeka.

Strokovni organi, zlasti organi za notranje zadeve, kot nosilci varnostnega sistema so se v zadnjem obdobju vključili v sistem družbene samozaščite, tako da so posamezni delavci miličniki zadolženi za določena območja z nalogo, da tesno sodelujejo s KS, TOZD in drugimi progresivnimi silami in se dogovarjajo z vsemi, ki jim je naložena skrb družbene samozaščite, varovanje družbenega in osebnega premoženja, ter varovanje z ustavo zajamčenih pravic občanov na področju vzpostavljanja medsebojnih odnosov.

Sindikati bomo razvijali zavest delavcev, da je varovanje temeljnih vrednot socialistične družbe pravica, dolžnost in odgovornost slehernega delavca. V življenjskem interesu delavcev je, da odkrivajo in preprečujejo sovražne in druge škodljive pojave, da varujejo družbeno premoženje, samoupravno ureditev, varujejo tajnost in opravljajo druge obveznosti in naloge s področja družbene samozaščite.

(Sklep 8. kongresa ZSS)

Praznovali smo 8. marec

Vsako leto se tudi v naši delovni organizaciji ob praznovanju 8. marca spomnijo z denarnim darilcem naših žena — sodelavk. Letošnje praznovanje pa je bilo slovesnejše.

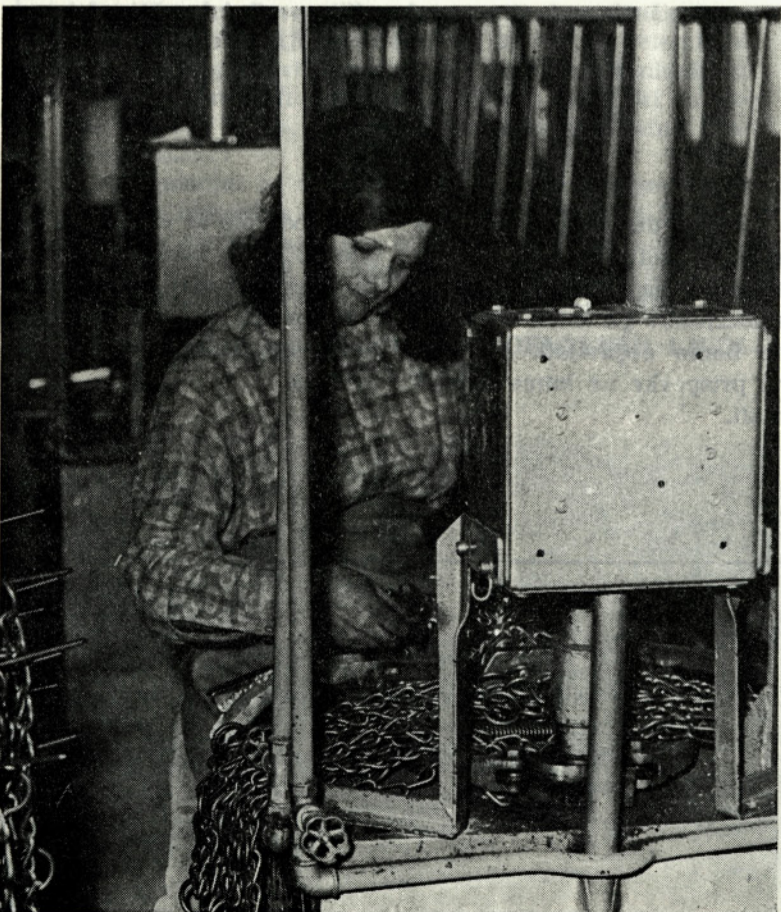
Konferenca OOS TVL je pripravila praznovanje 8. marca v sklopu z resolucijo generalne skupščine Združenih narodov, ki je leto 1975 proglasila za mednarodno leto žensk. Na proslavo, ki je bila v soboto, dne 8. marca ob 16. uri v kinematografski dvorani v Radovljici, so dobile vabila vse žene naše delovne organizacije. Predsednik Konference OOS, tov. Rems Vitomir, varn. ing., je s kratkim nagovorom pozdravil prisotne žene. Program je pripravila in vodila, v njem pa tudi sodelovala z odlično deklamacijo, tov. Alenka Vrabčeva. Poleg moškega pevskega zboru iz Zasipa, s solistom Francem Korenom, so nastopili še recitatorji Osnovne šole Antona Linhartarja iz Radovljice, folklorna skupina Osnovne šole F. S. Finžgarja iz Lesc, recitatorki iz Almere. Vedno pa so najbolj prisrčni

malčki, ki so nas tudi to pot presenetili s svojim nastopom namenjenim mamicam, »trščicam« in vsem ženam.

Proslava je dokaj dobro uspela, čeprav je bil obisk žena, katerim je bila pravzaprav namenjena, t.j. žena, zaposlenih v TVL, precej skromen. Vzrokov za slabši obisk je več: Lesce, kjer živi večina v TVL zaposlenih žena, nimajo svoje dvorane, kjer bi se lahko organizirale razne proslave in druge prireditve; v programu bi morale nastopati več otrok žena iz TVL, kajti prav mamic nastopajočih otrok so napolnile dvorano, zato naj bi take in podobne prireditve v bodoče organizirali domači člani kulturnih dejavnosti, mladina, folklorna skupina in vsi, ki so se s sposobnostmi te vrste že večkrat izkazali.

Vse, ki smo se proslave udeležile, pa smo bile prirediteljem hvaležne za dobro urico sproščenosti in zavesti, da danes praznujemo svoj dan in da tudi to pot nismo ostale pozabljene.

M. B.

Razpis za najboljše prispevke za tovarniško glasilo

Konferenca osnovnih organizacij sindikata razpisuje natečaj za najboljše prispevke za glasilo »Veriga« iz naslednjih tem:

1. Pogovarjal sem se z udeleženci stavke v Verigi;
2. V Tovarni verig bo 6 temeljnih organizacij združenega dela;
3. Prispevek delavcev Verige pri osvoboditvi.

Ad. 1) Učenci naj v obliki razgovora opišejo vzroke, ki so privedli delavce do stavke leta 1935. Pri tem morajo zajeti razmere, v katerih so delavci živeli, objektivni potek stavke in rezultate, ki so jih s stavko dosegli. Spis naj bo objektivni in oprt na razgovor z enim od udeležencev

stavke. Učenci naj v razgovoru skušajo ugotoviti subjektivni pogled udeleženca stavke na takratne razmere, zgodovinska dejstva pa naj bodo le vodilo razgovora. V spisu naj bodo prikazane tipične družbeno-politične razmere v Lescah in vpliv tovarne na te razmere.

Ad. 2) Spis naj zajema razvoj samoupravljanja od sprejetega zakona o samoupravljanju do nove ustave. Opisana naj bo bistvena razlika med dosedanjjo organizacijo podjetja in novo organizacijo in prednosti nove organizacije. Te razlike naj bodo prikazane na vplivu delavcev na upravljanje podjetja ter krepitvi tega vpliva od leta 1950 dalje. Nasploh naj bo prikazan raz-

voj samoupravnih odnosov v Verigi kot odraz razvoja formalne zakonodaje.

Ad. 3) V spisu naj bo zajeto predvsem delavsko gibanje v Tovarni verig in Lescah, ilegalna dejavnost delavcev v Verigi med vojno ter vključevanje delavcev v vrste NOV. Tema lahko zajema gibanje kot celoto ali pa dejavnost posameznika, ki je bil vključen v gibanje.

Spisi naj obsegajo ca. 4 strani čitljivega rokopisa oziroma 2 tipkani strani. Nagrajen bo najboljši spis vsakega področja, poleg teh pa bosta honorirana še dva spisa iz vsake teme.

Sekretariat Konference OOS Veriga

Urejanje stanovanjskih razmerij

Jože Ješe

Novi zakon o stanovanjskih razmerjih, objavljen v Ur. listu SRS, št. 18/74, vnaša v oblikovanje stanovanjskih razmerij nekaj novosti, na katere hočemo opozoriti vse člane kolektiva-uporabnike najemniških stanovanj v družbeni lasti.

Stanovanja v družbeni lasti (med te spadajo vsa stanovanja, s katerimi razpolaga Tovarna verig Lesce) se oddajajo v uporabo občanom z odločbo o oddaji stanovanja, ki jo izda pooblaščen organ stanodajalca v skladu s splošnim aktom o oddajanju stanovanj (36. člen zakona).

Tisti, ki mu je stanovanje oddano, se lahko vseli v stanovanje šele, ko je sklenil stanovanjsko pogodbo s stanovanjsko skupnostjo (člen 53 zakona).

Najkasneje v 15 dneh po sklenitvi stanovanjske pogodbe mora stanodajalec izročiti stanovanje imetniku stanovanjske pravice v uporabo.

Ob izročitvi stanovanja novemu imetniku stanovanjske pravice se ugotovi stanje stanovanja oziroma pomanjkljivosti v njem. Zapisnik podpisata obe pogodbeni stranki (Samoupravna stanovanjska skupnost, ki sklepa pogodbo na podlagi izdane odločbe in nosilec stanovanjske pravice). Če se stanje stanovanja oz. pomanjkljivosti v njem ne ugotovijo z zapisnikom ob vročitvi, potem velja, da je bilo stanovanje izročeno v redu in tedaj nosi imetnik stanovanjske pravice vse materialne posledice. Sicer pa se nosilec stanovanjske pravice ne sme vseliti v stanovanje brez sklenitve stanovanjske pogodbe, ker to ni v skladu s 53. členom zakona.

Pri izdaji odločbe mora stanodajalec o tem poučiti imetnika stanovanjske pravice, kateremu se stanovanje oddaja (54. člen zakona).

Če se imetnik stanovanjske pravice brez upravičenega vzroka ne vseli v stanovanje v 30 dneh od sklenitve pogodbe, izgubi pravico do tega stanovanja.

V rok iz prejšnjega odstavka se ne šteje čas, ki je potreben imetniku stanovanjske pravice, da pripravi stanovanje za vselitev, ta čas pa ne more trajati dalj kot 60 dni (55. člen zakona).

Imetnik stanovanjske pravice mora prav tako kot stanodajalec stanovanje odpovedati, če se namerava iz stanovanja izseliti.

Doslej to običajno ni bila praksa oziroma se uporabniki stanovanj tega predpisa niso držali. Navadno je nosilec stanovanjske pravice samo povedal, morda dan ali dva pred izselitvijo ali pa še celo to ne, zato ni bilo mogoče urediti vsega potrebnega za oddajo stanovanja drugemu kandidatu.

Člen 61 citiranega zakona pa jasno določa, da mora nosilec stanovanjske pravice odpovedati stanovanje prvega v mesecu, odpoved traja 30 dni in poteče zadnji dan v mesecu. Odpoved poda po izvensodni poti, torej ni potrebna sodna odpoved.

Za kršitve določb zakona o stanovanjskih razmerjih, zakon (97. in do 100. člena) predpisuje zelo stroge kazni tako za organizacije združenega dela, odgovorne osebe v teh organizacijah, pa tudi za občane, ki ne spoštujejo zakonitih predpisov (100. člena zakona).

Za primer navajamo, da se z denarno kaznijo do 5.000 din kaznuje za prekršek občan:

— ki skupaj z imetnikom stanovanjske pravice pismeno ne ugotovi, v kakšnem stanju je stanovanje ob izročitvi (2. odst. 35. člena);

— ki spremeni stanovanjske prostore v poslovne prostore ali v prostore z drugo namembnostjo brez dovoljenja pristojnega organa (1. odst. 60. člena);

— ki zamenja stanovanje v nasprotju s 3. odst. 25 člena;

— ki odda del svojega stanovanja komu drugemu kot podstanovalcu ali za opravljanje dovoljene dejavnosti v nasprotju z določbami 28. člena in 1. odst. 30. člena zakona;

— ki brez predpisanega soglasja izvrši spremembe na stanovanjskih prostorih, opremi ali napravah v stanovanju, in še druge kršitve, ki so navedene v 100. členu zakona.

S temi spremembami želimo seznaniti vse uporabnike stanovanj, s katerimi razpolaga Tovarna verig Lesce. Želimo, da ne bi v bodoče prihajalo do nesoglasij ali celo do izvajanja ukrepov po zakonitih predpisih.

Delo aktivov mladih delavcev

Jože Hozjan

Na kratko bom opisal delo aktivov mladih delavcev v naši tovarni. Znano je, da se je mladina reorganizirala istočasno kot sindikati v letu 1974. Ustanovljeno je 6 AMD. Lani sta se združila aktiva tehničnega sektorja in strokovnih služb, tako sedaj obstoja le 5 AMD. Programi dela so bili več ali manj podobni. Delo AMD od ustanovitve maja 1974 do decembra je bilo različno. Delo vseh AMD koordinira predsedstvo, ki ima različne komisije: za družbenopolitično ekonomske odnose, za šport in rekreacijo in za informacije. Imamo tudi kegljaški klub in kulturno prosvetno društvo. Komisije so bile zelo uspešne, kar dokazujejo tudi rezultati. AMD kovačnica se je najbolj izkazala. Lahko rečem, da skoraj ni bilo akcije, v kateri ne bi bila največja udeležba prav iz kovačnice.

Sekretariat je imel dve seji, uspešno je bilo sodelovanje z OOS, obratovodstvom in ZK. Izvedeni sta bili dve delovni akciji. Komisija, ki je bila imenovana za ocenjevanje, je ugotovila, da je AMD kovačnica zbral največ točk in tako po aktivnosti zasedel 1. mesto, za kar je dobil tudi priznanje. AMD verigarna je drugi najmočnejši po številu članov, je na zadnjem mestu. Vseskozi so jih spremljale kadrovske težave. Ker so se sedaj kadrovske dopolnili, upajmo, da se bo delo tudi v tem aktivu poživilo. AMD vijakarica je zasedel drugo mesto. Čeprav se je aktiv srečeval z različnimi težavami, posebno s kadrovske, je le bil uspešen po zaslugi predsednika Kos Zdravka in Habjan Janeza, pomagal je tudi pomočnik obratovodnje Zupan Ivo. AMD v OTV je največ pozornosti posvečal športni dejavnosti, manj se je zanimal za ostalo. Kljub temu je zasedel tretje mesto. AMD v strokovnih službah in tehničnem sektorju je številčno in kadrovske najmočnejši, toda po aktivnosti je zasedel 4. mesto. Čeprav je pri delu tega aktiva nekaj objektivnih težav, so se vendarle premalo zanimali za delo. Treba bo v kratkem narediti nekaj kadrovske spremembe. Naj poudarim, da je bil za najbolj aktivnega člana mladincev v TVL v letu 1974 proglašen Šebat Janez iz OTV. Dobil je priznanje in knjižno nagrado.

Vsi aktivni so imeli razširjene seje, kjer so potrdili programe dela za leto 1975, razen tehničnega sektorja s strokovnimi službami. Za lažje delo AMD smo izdelali točkovnik, ki zajema prav vso aktivnost v tovarni. Na osnovi točkovnika morajo vsi predsedniki ak-

tivov napisati poročila vsaka dva meseca do 1. maja.

V maju, za Dan mladosti, bomo organizirali kviz znanja »Kaj veš o razvoju Tovarne verig«. Na tem kvizu bomo razglasili najboljši aktiv za prve 4 mesece in podelili priznanja.

Na koncu naj omenim, da smo na zadnji seji predsed-

stva na pobudo nekaterih članov mladincev ustanovili košarkarski klub. Že na prvem sestanku se je vpisalo 16 mladincev. Prvo tekmo bodo od igrali 18. aprila v Gorenjski ligi izven konkurence. V samem začetku želimo klubu veliko uspehov. Vse ljubitelje tega športa pa vabimo k sodelovanju.

Dve resni nesreči v enem dnevu

Varn. ing. Vitomir Rems

Nesreče pri delu postajajo vse resnejše in tudi pogostejše. V februarju sta se resneje poškodovala dva delavca iz obrata kovačnice.

Tako je bil 27. februar v kovačnici boleč za dva delavca in njihove sodelavce. V obeh primerih je prišlo do nesreče zaradi preziranja nevarnosti ter premajhnega čuta odgovornosti in discipline, pri izvajanju predhodnih varnostnih ukrepov.

Kako in zakaj sta se pipe-tili obe nesreči?

Prva nesreča se je zgodila pri prilaganju 63 kg težkega sornika v odprtino stremena Ø90 mm. Delavec je skušal ročno spraviti sornik v odprtino stremena. Pri tem mu je stisnilo mezinico leve roke med rob glave sornika in glavo stremena.

Delavec se je resneje poškodoval na mezinico leve roke. Takoj so mu nudili zdravniško pomoč. Tehnološki postopek delavcu ni zagotovil zadovoljive stopnje varnosti.

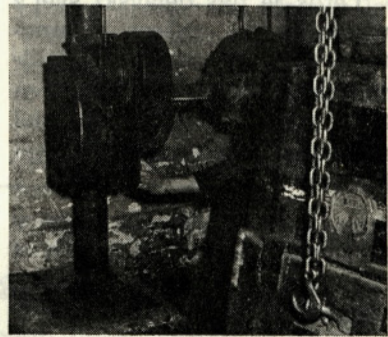
V drugem primeru je delavec v polnilnici akumulatorjev dvignil z dvigalom na ročni pogon viličar, da bi zame-

njal počeno pnevmatiko. Zaradi preobremenitve dvigala se mu je ročica iztrgala iz roka in ga je močno udarila v čelo. Bil je le srečno naključje, da ni prišlo do smrtnega primera.

Sklepna misel: Dvigalo se sme obremenjevati le z bremenom, ki niso težja od dopustne predpisane obremenitve dvigala.

Obe opisani nesreči naj bo sta opozorilo vsem tistim, ki varnost pri delu kakorkoli zanemarjajo in ji nočejo priznati pravega mesta v proizvodnji.

Pregovor pravi: »Boj se samo uniforme, nevarnosti pa ne. Naglica pri delu vodi v smrt in pogubo.«

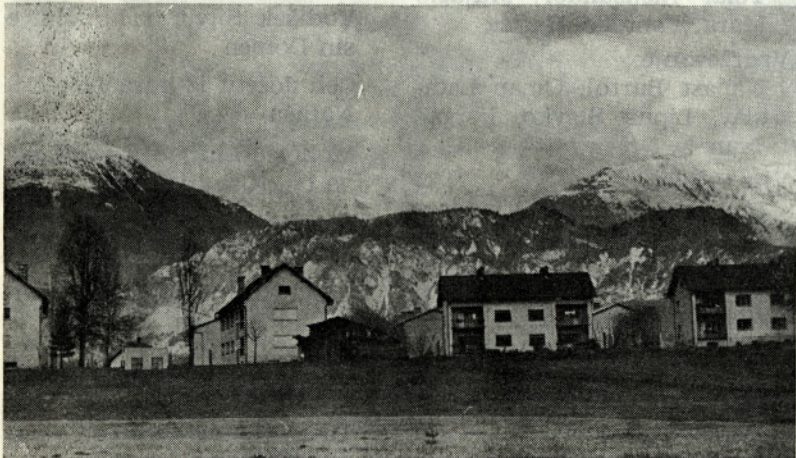

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža Poljanec Joža se kolektivu tovarne verig iskreno zahvaljujem za izražena sožalja in zares lep venec. Hvala požrtvovalni godbi in vsem, ki ste ga spremljali na njegovih zadnjih potih.

Nežka Poljanec

ČLANKE IN DRUGE PRISPEVKE ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO
SPREJEMAMO DO 30. MAJA 1975

Nesreče pri delu v prvem tromesečju

V prvih treh mesecih tega leta smo zabeležili 16 nesreč pri delu. Če primerjamo nesreče z istim obdobjem lanskega leta, se je njihovo število zmanjšalo za 18 primerov ali 53 %.

Po mesecih in obratih je bilo stanje naslednje:

januar 5 nesreč, februar 6 nesreč in marec 5 nesreč pri delu. Kovačnica 5, vijakarna 1, verigarna 7, OTV 1, orodjarna 1 in vzdrževanje 1 nesreča.

Poškodovani so se naslednji delavci:

VOVK FRANC, delavec v kovačnici, si je pri zavrtavanju centričnih izvrtin na sidrne škopce poškodoval palec leve roke. Pri zavrtavanju bi morali tehnologi poskrbeti za napravo, v katero bi se vpel škopec.

ŠARUGA MARTIN, delavcu v cementaciji, se je žica, ki je ležala na tleh, zabodla skozi čevljev v nogo. Prostor je precej utesnjen, neurejen in natrpan z razno šaro.

PAPLER JANEZ, delavcu v verigarni, je pri nakladanju kolobarja žice na stojalo priletela škaja v oko.

MOLICNIK RAJKU, delavcu v vzdrževanju, je pri montaži stroja klecnila noga, potem pa mu je začela zatekati.

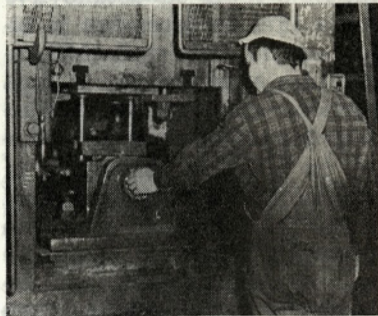
FERJAN MARTIN, delavec v vijakarni, se je pri praznjenju zaboja zadel v mezinico desne roke.

Transportni zaboji se zelo slabo vzdržujejo in bo treba zanje v prihodnje bolj skrbeti.

BEVC JOŽU, delavcu v verigarni, je pri izklopu stroja vztrajnik v zadnjem gibu poškodoval prvi členek prstanca desne roke. Naglica pri delu se skoraj vedno maščuje.

PAUKO ANTON, delavec v verigarni, si je pri rokovanju s transportnim vozičkom poškodoval levo peto.

Ročni transportni voziček je treba potiskati vedno pred

seboj. Delavcu tega ni nihče pokazal.

URH FRANC, delavec v kovačnici, se je pri odvijanju primeža na phalnem stroju udaril na palec desne roke.

KOSI SLAVKO, delavec v verigarni, je opravljal transportni ročni voziček in pri tem zadel ob zaboj, pri tem pa ni pravočasno izključil viličarja. Ta mu je poškodoval nart desne noge.

Delavec ni imel izpita za upravljanje električnega ročnega viličarja.

ŠMID JANEZ, delavcu v kovačnici, se je staknila ročica dvigala, s katerim je dvignil viličar, in ga je zadela v čelo nad desnim očesom.

BENEDIČIČ ŽANE, delavec v kovačnici, si je pri vlaganju sornika sidrnega škopca ϕ 90 v streme stisnil mezinico desne roke. Tudi pomanjkljiv tehnološki postopek je vzrok, da se je delavec poškodoval.

TRSTENJAK JOŽU, delavcu v OTV, je pri obsekovanju člena ϕ 87 mm padel tujek v levo oko.

Delavec ni uporabljal predpisanih osebnih zaščitnih sredstev in lahko bi se zgodilo najhujše, da bi oslepel.

KUČIČ MILAN, delavca v kovačnici, je pri rezanju očesnih kavljjev 1,6 t palica pritnila ob podstavek in mu pri tem poškodovala prstanec leve roke.

OMAN BORIS, delavcu v kalilnici, je pri nakladanju vložka padel kenter škopec ϕ 87 mm na palec leve noge

in mu ga poškodoval. Pri delu ni uporabljal zaščitnih čevljev z jekleno kapo. Tudi tehnološki postopek ni predvideval elementov varnega dela.

KRIVC FRANC, delavec v verigarni, se je pri montaži podajne letve za material uredil v kazalec leve roke.

Značaj te poškodbe je bil takšen, da bi delavec brez škode za svoje zdravje lahko nadaljeval delo.

POLIČAR FRANC, delovodja v verigarni, si je pri sestopu z viličarja poškodoval levo nogo v gležnju.

Pri vožnji z viličarjem moramo vedno upoštevati predpisano hitrost in nepričakovane ovire, posebno v notranjem transportu.

Iz SVD

Jubilejne nagrade

Dipl. psih. Franc Čop

Že lani je bilo sklenjeno, da se v letošnjem letu začne v podjetju z izplačevanjem jubilejnih nagrad. Obdarovanje delavcev ob posebnih delovnih jubilejih je v nekaterih podjetjih že daljša praksa, le da so običajno obdarovali delavce s praktičnimi nagradami.

V javni razpravi se je pokazalo, da je problematična delitev jubilejnih nagrad prvo leto. Zato je bilo lani sklenjeno, da prvo leto dobijo jubilejne nagrade vsi delavci, ki so v podjetju več kot 10 let. Višina nagrade izračunana na osnovi možne višine sredstev po kriterijih samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka. Zaradi enakega problema so v jeseniški Železarni prešli na vsakoletno izplačevanje jubilejnih nagrad vsem delavcem zaposlenim nad 5 let, s tem, da je višina nagrade taka, da v 30 letih znaša toliko kot predvideva sindikalna lista.

Letos je naš delavski svet z uskladitvijo našega samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka s sporazumom Slovenskih železarn sprejel naslednji ključ za delitev jubilejnih nagrad:

— za 10 let delovne dobe v podjetjih, ki so vključena v Slovenske železarne, pripada nagrada v višini 2300 din;

— za 20 let delovne dobe nagrada v višini 3450 din in

— za 30 let delovne dobe nagrada v višini 4600 din.

Ker bodo letos te nagrade podeljene prvič, je bil sprejet tudi sklep, da dobijo nagrado vsi delavci, ki bodo v letošnjem letu zaposleni v TVL oziroma drugih podjetjih Slovenskih železarn več kot 10 let. Po preliminarnem pregledu upravičencev do nagrad je ugotovljeno, da je v posameznih enotah naslednje število upravičencev:

	10—20 let	20—30 let	nad 30 let
EOS	3	2	—
OTK	8	8	2
Finančni sektor	15	17	—
Splošni sektor	10	12	3
Komercialni sektor	28	15	2
Tehnični sektor	15	10	1
Proizvodni sektor	16	13	—
Orodjarna	18	10	—
Vzdrževanje	24	20	2
Vijakarna	63	51	5
Verigarna	75	45	2
Kovačnica	44	14	4
OTV	51	15	3
SKUPAJ	370	231	24

Ker je bil plan stroškov za jubilejne nagrade narejen po prejšnjih kriterijih, bodo temu namenjena sredstva precej nižja, saj bo za izplačilo teh nagrad z vsemi prispevki potrebno 213.653.049 starih dinarjev, kar pomeni, da bo moral v letošnjem letu vsak zaposleni prispevati 194.213 starih dinarjev. Naše podjetje še posebej bremeni odločitev, da v kriterijih za izplačilo upo-

štejemo delovno dobo v vseh podjetjih Slovenskih železarn, saj bi bila sredstva za izplačilo omenjenih nagrad za približno 20 % nižja, če bi upoštevali samo delovno dobo v Verigi.

Jubilejne nagrade bodo izplačane v drugi polovici leta, ker bo nekaj denarja formirana iz tekočih sredstev, kajti planiranih sredstev je premalo.

Ustanovitev moškega pevskega zbora

Dipl. ing. Janez Pintar

V preteklih letih je bilo že nekaj poskusov, da bi se ustanovil v naši sredini pevski zbor. Na pobudo OOS Veriga pa je letos prišlo do ustanovitve moškega pevskega zbora z namenom, da se v našem kolektivu poživijo tovrstna kulturna dejavnost. Na ustanovnem sestanku 13. februarja smo sprejeli program dela in ugotovili, da bo letos dosti priložnosti, da pokažemo svoje pev-

ske sposobnosti, saj prav to leto poteka vrsto obletnic, pomembnih dogodkov kot 30-letnice osvoboditve, 40-letnice delavske stavke v Verigi, 25-letnice samoupravljanja itd.

15-članski zbor pod vodstvom tov. Jožeta Humerca vadi ob ponedeljkih in četrtek od 19. do 21. ure v sejni dvorani. V svojo sredino vabi še ostale člane kolektiva, ki imajo veselje do petja.

Kadrovske vesti

NOVOSPREJETI:

Splošni sektor:

Janko S. Stušek, Pantelič Ružica, Zafošnik Marija, Pihler Ana

Vzdrževanje:

Murn Franc

Vijakarna:

Zakarič Ivica

Verigarna:

Pintar Stanko

Kovačnica:

Kukič Milan, Novak Dragutin, Ostojič Ranko

ODSLI:

Splošni sektor:

Tolar Aleksander, Mujagič Mara, Pantelič Ružica

Vzdrževanje:

Napast Bartol, Oman Ladislav, Lipuš Slavko, Pergar Ivan

Vijakarna:

Lipuš Stanislava, Mladenovič Slavimir

Verigarna:

Pišič Olgica

Kovačnica:

Kuhar Zvonko

OTV:

Beravs Jakob

RODILI SO SE:

Zupan Mirku iz vzdrževanja sin Domen

Burja Marjani iz priprave dela hči Mirjam

Kecelj Antonu iz orodjarne sin Jože

Ambrožič Milici iz verigarne sin Marko

Malej Mariji iz finančnega sektorja sin Aleš

Dolar Olgi iz splošnega sektorja hči Mateja

Celič Jožici iz EOS sin Primož

Smolej Cveti iz verigarne in Smolej Tončku iz vzdrževanja sin Erik

Vodišek Silvu iz kovačnice sin Domen

Čeh Jožetu iz kovačnice hči Nataša

Mohorič Ljubotu iz verigarne hči Klavdija

Ostojič Miri iz priprave dela hči in

Podlipnik Jožetu iz vijakarne sin Boštjan.

POROČILI SO SE:

Tutič Nikola iz OTV

Zapiski s poti po Srbiji

Franc Ankerst

Da bi čim neposredneje kar najširšemu krogu uporabnikov po vsej Jugoslaviji predstavili naše izdelke, se je komercialna služba naše tovarne odločila, da to izvede v obliki predavanj. Rečeno — storjeno. Sestavljeno je bilo predavanje komercialno tehničnega značaja z delovnim naslovom »RACIONALNO IN VARNO DELO Z VERIGAMI«. Najprej smo imeli ta predavanja v vseh večjih industrijskih centrih Slovenije, nekaj tudi na Hrvaškem. Prve dni februarja letos pa so se začele intenzivne priprave za izvedbo tovrstnih predavanj tudi po Srbiji. V posvetovanju s komercialnim direktorjem tov. Nemcem, šefom prodaje tov. Prešernom in referentom prodaje za področje Srbije tov. Mezetom, je končno padla odločitev, da organiziramo predavanje v petih srbskih mestih. Sledilo je obdobje obveščanja in sprejemanja prijav. Končno pa smo 4. marca poslali skoraj na 300 naslovov po vsej Srbiji vabila na predavanje. Vabili smo vsa večja podjetja, kjer naj bi po našem mnenju uporabljali ali vsaj morali uporabljati naše izdelke. Vabili smo gradbena podjetja, gozdna gospodarstva, cementarne, ladjedelnice, rudnike, kovinsko-predelovalna industrijska podjetja itd.

Končno je napočil dan, ko je bilo treba na pot. V ponedeljek, 10. marca sem s šoferjem našega mercedesa tov. Justinom, še pred šestimi uro zjutraj namerjal v prtljažnik nekaj kilogramov prospektov. Odrzela sva v Radovljico po ing. Remsa, nato pa dalje proti letališču Brnik.

Nekaj minut pred vzletom, ko so nas že »prešlatali«, če slučajno nima kdo s seboj »kanona«, nas je prikupna steverdesa pospremila do letala. Vstopili smo v DC 9.

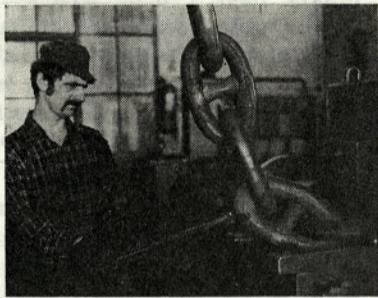
»Dragi potniki, dobro jutro, čez nekaj trenutkov bomo vzleteli. Pripnite si pasove! Med vzletom prosimo potnike, da ne kadijo! Hvala!« se je oglasila steverdesa po zvočniku. Ogromna jeklena ptica se je počasi pomikala proti vzletni stezi. Motorja sta zahrumela in letalo je šinilo po vzletišču. Nekaj trenutkov je bilo slišati poleg žvižganja motorjev še šum koles, nato pa je razen piskanja motorjev vse utihnilo. Zavozili smo v oblake in nekaj trenutkov je bilo okrog nas sama sivina. Nenadoma pa je daleč pod nami zasvetilo sonce. Leteli smo nad raztrganimi oblaki, daleč spodaj v globini pa se je v jutranjem soncu kopalo mesto.

»Dragi potniki, dobro jutro! Govori vam vaš kapitan. Letimo na višini 8000 m. Temperatura zraka zunaj je —38 °C. Pravkar letimo nad Zagrebom. Vreme v Beogradu je lepo in sončno. Še naprej vam želimo ugodno potovanje.«

Z navidezno mirnega in zelo počasnega premikanja 800 km/h na višini 8000 m, se je hitrost letala s spuščanjem navidezno večala in večala. Ko smo bili le nekaj metrov nad zemljo, smo imeli še vrtoglavo hitrost. Zaškripala so kolesa in pristali smo na pisti beograjskega letališča.

Na letališču naju je že čakal naš potnik Devič s svojim austrijskim in začelo se je misionarsko potovanje.

10. marca sva imela prvo predavanje v Beogradu, v zgradbi Metalservis. Za naše izdelke so brez izjeme vsi predstavniki izjavili, da so zelo iskani in cenjeni, le čakati je treba predolgo nanje.

Še isti dan smo odšli v Novi Sad. Ob 16. uri sva v hotelu PUTNIK v Novem Sadu dobila nekakšno sobo. Pred spanjem pa sva se vsedla v hotelsko restavracijo, da ob glasbi kaj popijeva. Sediva in poslušava, ko prisede k nama mladenič in pravi: »Hej, stari, koliko je sati?«

»Deset do jedanaest« pravi ing. Rems.

»Slušaj stari, pozajmi mi deset banki.« (10 tisočakov).

»Kako da ti pozajmim? Ja sam stranac i ujutro odlazim«, je odgovoril ing. Rems in izpil zadnjo kapljico ružice.

»Dobro onda mi daj, ti si gospodin, a ja sam siromak, nemam gdje da spavam«, je še naprej silil mladenič.

Seveda mladenič ni kazal znakov siromaštva, zato mu ing. Rems denarja ni zaupal.

Naslednji dan sva pozajtrkovala, plačala za sobo 220 din in odšla v DOM ZANATLIJA, kjer sva imela drugo predavanje.

Obisk na predavanju je bil dober, celo boljši kot v Beogradu. Po predavanju se je razvila burna debata. Seveda, o verigah. Strokovnjaki iz beočinske fabrike cementa pravijo, da RUD-ove verige zdržijo 2—3 krat več kot naše. Na najino prošnjo so obljubili, da nam bodo poslali nekaj teh »kvalitetnih« členov. Zadržila sva jim, da take verige znamo delati tudi pri nas.

Iz Novega Sada do Niša je dolga pot. Vso pot sem ob cesti občudoval avtomobilska »okostja«, to se pravi ostanke karamboliranih osebnih, tovornih avtomobilov, avtobusov, kombijev

in celo prikolic. Če rečem, da sem teh »okostij« videl trideset, sem kar skromen.

Zvečer smo prispeli v Niš in kar malo zmotili korzo. Prenočišče smo dobili v hotelu Ambasador. Hotel je lep in čist, kar za Niš sam ne bi mogel trditi.

Naslednji dan, 13. marca, smo imeli predavanje v tovarni MIN Niš. Obisk je bil povprečen. Iz debate sem razbral, da službo varstva pri delu v tem delu države v večini podjetij vodi sekretar podjetja ali služba vzdrževanja, nekje pa so rekli, da je to stvar gasilcev. Naš varnostnik je bil ta dan v elementu, delil je svoje znanje in izkušnje tako vneto, da je čisto pozabil na uro. Predavanje je trajalo skoraj tri ure.

Po predavanju sva s tov. Devičem obiskala še nekaj naših poslovnih partnerjev, ob treh pa smo bili že na poti za Kraljevo.

O deset let starem hotelu, ki je tik pred adaptacijo, pokvarjenem liftu, žvižgajočih posteljah, visečem umivalniku in razglašnem triglasnem smrčanju v najboljšem hotelu v Kraljevu pa kdaj drugič.

Predavanje smo imeli v lepih prostorih trgovskega podjetja GVOZDAR Kraljevo. Izredno zanimanje za naše izdelke in spet kritika na račun dolgih in prekoračenih rokov dobave in povabilo, da predavanje organiziramo v dveh podjetjih za njihove delavce.

Na vsej poti po Srbiji nas je spremljala kritika in graja na račun dolgih rokov dobave in še več na račun zamujanja potrjenih terminov. Imel sem občutek, da hočejo nekateri celo povedati, da so se naših večnih izgovorov že docela naveličali. Zato bomo morali naš odnos do kupcev bistveno spremeniti. Izgovori, opravičevanja in prefinjene laži do kupcev imajo kratke noge in počasi toda vztrajno vodijo do čedalje tanjših kuvert.

Po predavanju sva slišala še malo tarnanja in bahanja, kot v tisti narodni »moja je lepša kot tvoja...« pa pozdrav, stisk roke, zahvala za gostoljubnost in že smo bili na poti za staro Srbijo.

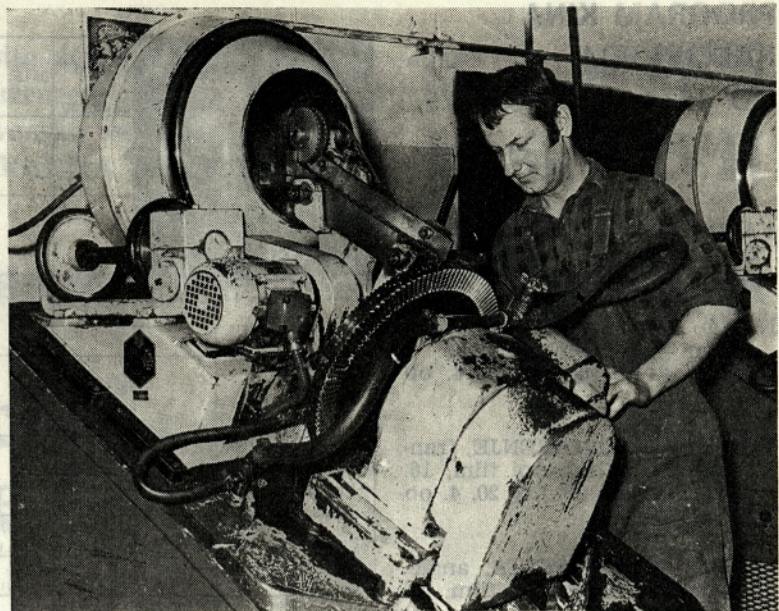
V Čačku smo imeli le kratek poslovni obisk. Ko sem stopil iz avtomobila, so me obstopili majhni otroci z velikimi malhami majhnih ročic: »Gospodin, ljubim ti zlatnu ruku, daj mi dinar.« Ze se mi je tajalo trdo gorenjsko srce, ko so otroci nenadoma izginili, na vidiku je bil namreč miličnik. Sicer pa tudi dvomim, če bi se dovolj omeščal, da bi dal nekaj dinarjev, ko pa trdijo po svetu, da je Gorenjska TOZD Škotske.

V četrtek, 13. marca, pozno popoldne smo privijugali v Titovo Užice. Cesta je namreč tako zvižugana med gorami, da sem še v hotelu Turist, kjer smo spali, malo vijugal.

Zadnje, peto predavanje sva imela 14. marca v trgovskem podjetju TERAZIJE v Titovih Užicah. Razdelila sva zadnje prospekte. Predstavniki VALJAONIČE iz Sevojna so izrazili željo, da bi tudi pri njih organizirali tako predavanje ter da bi si radi ogledali našo tovarno.

Iz lepih in izredno čistih Titovih Užic smo se odpeljali v Beograd. Na beograjskem letališču sva se poslovila od tov. Deviča, se mu zahvalila za vožnjo in mu še najprej zaželela srečno pot proti Novemu Sadu.

Že večkrat sem se peljal z letalom, vendar takega premetavanja in padanja kot na povratku domov, še nisem doživel. Pilot nas je opozarjal, da moramo biti privezani in dajal varnostna navodila. Naš varnostnik, ki je

sedel poleg mene, pa je kot na govorniškem odru izjavil: »Cel teden govorim ljudem o varnosti, sam pa sem tako nepreviden. Ko bi vedel, da bo tako, bi rajši potoval z vlakom, kot pa, da bom moral takole »u luftu umreti.«

Jože Tonejc — 70-letnik

Jožeta Tonejca, neutrudnega gasilca od leta 1937, poznajo vsi gasilci na območju občinske gasilske zveze Radovljica kot človeka, ki živi z dušo in telesom za gasilstvo in njegov napredek.

Rodil se je 24. marca 1905 v Ljubljani kot sin delavske družine.

Osnovno šolo je obiskoval v Radovljici. Že kot mlad fant je okusil, kako trda je bila prva prislužena skorja kruha v stari Jugoslaviji.

Leta 1923 se je zaposlil v Tovarni verig Lesce kot ročni

varilec. Leta 1937 je bil eden od ustanoviteljev gasilskega društva, ki je imelo tedaj še zelo skromno opremo. Od vsega začetka je bil organizator in duhovni vodja gasilske službe v podjetju. Ni pa bil vesten samo pri gasilcih, za svoje delo je bil v obdobju obnove naše domovine 30-krat proglašen za udarnika. Predsednik Tito pa ga je odlikoval z Redom dela s srebrnim vencem. Po upokojitvi se je ves posvetil gasilski organizaciji, kjer še sedaj aktivno dela na operativnem področju kot poveljnik društva. Za svoje zasluge pri razvoju gasilstva je bil leta 1967 izvoljen za častnega predsednika društva.

Jubilant je gasilski podčastnik I. stopnje in je za svoje delo v gasilstvu prejel od Gasilske zveze Slovenije odlikovanje I. in III. stopnje, od GZJ pa dvakrat Gasilsko zvezdo III. stopnje. Ob 70-letnici pa je predlagan za plaketo gasilskega veterana in plamenico I. stopnje GZS.

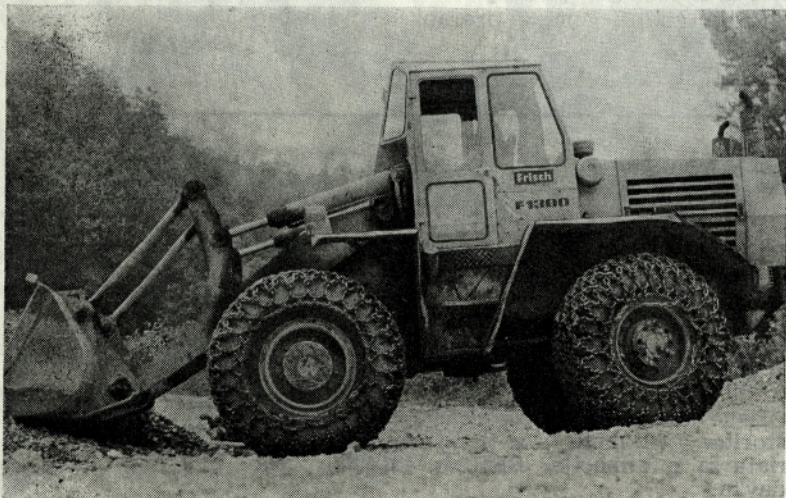
Ob jubileju mu želimo še mnogo srečnih in zdravih let v krogu družine in v gasilskih vrstah.

Ciril Ažman

Mala preizkušnja znanja

Navajamo vam imena petih dobro znanih osebnosti iz svetovne zgodovine. Brez pripomočkov in posvetovanja z drugimi pripišite k imenom narodnost in poklic teh velikih mož. Nato preverite, če ste pravilno uganili (pravilne odgovore najdete nekje v tem glasilu).

1. EINSTEIN ALBERT .....
2. SUVOROV ALEKSANDER .....
3. DUMAS ALEXANDRE .....
4. RUSSEL BERTRAND .....
5. KARADŽIĆ VUK .....

PROGRAM KINA

RADOVLJICA

OD 15. 4. DO 8. 6. 1975

VALDEZOVI KONJI, italijansko španski barvni vest. film, 17. 4. ob 20. uri, 20. 4. ob 16. uri

NORA HIŠA LUTK, ameriški barvni kriminalni film, 15. 4. in 20. 4. ob 20. uri, 19. 4. ob 18. uri

VOZNIŠKO DOVOLJENJE, francoski barvni zabavni film, 16. 4. in 19. 4. ob 20. uri, 20. 4. ob 18. uri

PESEK OTOKA SYLTA, angleški barvni kriminalni film, 18. 4. ob 20. uri

KLIC DIVJINE, farncoski barvni pustolovski film, 21. 4. in 24. 4. ob 20. uri, 27. 4. ob 16. uri

SMEŠNA JE PRVA LJUBEZEN, italijanski barvni zabavni film, 22. 4. in 26. 4. ob 20. uri, 27. 4. ob 18. uri

SUROVA OKLAHOMA, ameriški barvni film, 23. 4. in 24. 4. ob 20. uri, 26. 4. ob 18. uri

ŽIVLJENJE V DVOJE, zapadno nemški barvni film, 25. 4. ob 20. uri

TRIJE MUŠKETIRJI — KRALJIČNA OGRLICA, ameriški barvni pustolovski film, 28. 4. ob 20. uri, 1. 5. ob 16. uri, 4. 5. ob 18. uri

NUNE SVETEGA ARHANDŽELA, francoski barvni film, 30. 4. in 4. 5. ob 20. uri, 2. 5. ob 18. uri

UBIJTE CHARLEYA — VARRICKA, ameriški barvni kriminalni film, 29. 4. ob 20. uri, 30. 4. ob 18. uri, 4. 5. ob 16. uri

LEV MED GANGSTERJI, ameriški barvni kriminalni film, 1. 5. ob 20. uri, 3. 5. ob 18. uri

TISOČ IN ENA NOČ, italijanski barvni film, 1. 5. ob 18. uri, 3. 5. ob 20. uri

POJEM PESEM DOMINIQUE, ameriški barvni film, 2. 5. ob 20. uri

PREŠTEJ NABOJE, ameriški vestern film, 5. 5. in 8. 5. ob 20. uri, 11. 5. ob 16. uri

ŠAFT V AFRIKI, ameriški barvni kriminalni film, 6. 5. in 10. 5. ob 20. uri, 11. 5. ob 18. uri

ZARDOS, ameriški barvni fantastični film, 7. 5. in 11. 5. ob 20. uri, 10. 5. ob 18. uri

SANATORIJ ZA ŽENE, francoski barvni kriminalni film, 9. 5. ob 20. uri

NAGRADNA KRIŽANKA

VELIKA BRITANIJA	ENAKI ČRKI	ZLATNIK	ADAMIČ E MIL KEM ZNAK ZA FRANCJI	REPUBL. SVET ANDRIJE IVO	REKA V ITALIJI	DALMAT. M. IME OSEBNI ZAIMEK	15. INH. ERKA NAŠ NAJVEČJI DRŽAVNIK
DRANJE	DIPLOM. EKONOM.						
RIBIŠKO DRUŠTVO	MOČAN JERMEJ V ČEVljARST.						
OSLOV GLAS	SPRETNO MANEVIR. Z KETALOM						
20. ERKA ABECEDJE	POVRŠIN. MERA DRAG KAMEN	ITALIJA ILJUŠIN	NIKALNICA	REKA V DDR	TOVARNA V CELJU		ALKOHOL. PIJACA
ALKALOID IZ KOKAVCA			TUJ MOKEJ. KLUŽ	GLINA	APARAT		CENIK
MESEC V LETU			ŽIVLJEN. TEKOCINA	TURIST. DRUŠTVO	NAMIZNO PREGRI. NJALO	MAMA	
Sestav. vandg. Benedek	ANTON OCVRK MODEL. LE. TALA VNA. RAV. V. B. L.	TUJE Š. IME	OKLEPNO VOZILO KEM. ZNAK ZA NEON		MEJNA VREDNOST V MATEMAT.	KEM. ZNAK ZA PLATINO	DEL ROKE
PREBIV. SOSED. DRŽAVE				REKA V FRANCII		DVE 12. ERKI ABEC. SEVER	HERCEGOVEC URABNI SPISI
	MESTO V J. TEMENU ORODJE (SRB. HRVAT)			14. 12. IN 10 ERKA ABEC.	100 AVSTRIJA		DOMACE Š. IME DEL STROJA
PERNATA ŽIVAL			VRSTA MES. JEDI STRUŽNIK LADO		KRATICI PRED. MONF. OOS TVL	JOKANJE OSNOVNA ORGANIZ.	FRANCE PRESEREN MAJHNO NASELJE
IGRALEC RANER	KONJSKA SILA ČOROVIC SVETOZAR		KONCI POLOTOKOV IGRALNA KARTA		GRSKA ERKA OSEBNI ZAIMEK	REČ ROZMAN STANE	
TANČICA				BREME 15. ERKA ABECEDJE		INGOLIE ANTON	HABZAR. LUKSEMB.
PISMENO POTRDILO			PRIMEK DEL V VIJARČNI			SPLIT	POZELENJE

KJE JE SEDMA ČETA, francoski vojni film, 12. 5. in 15. 5. ob 20. uri, 18. 5. ob 18. uri

VAGABUNDI ZAHODA, ameriški barvni film, 13. 5., 16. 5. in 18. 5. ob 20. uri, 17. 5. ob 18. uri

STRAH JE KLJUČ, ameriški barvni film, 14. 5. in 17. 5. ob 20. uri, 18. 5. ob 16. uri

TOMI IN JERI, ameriški barvni risani film, 18. 5. ob 10. uri

POVAMPIRJENI MILES, ameriški barvni zabavni film, 19. 5. in 22. 5. ob 20. uri, 25. 5. ob 18. uri

HOČEMO POLKOVNIKE, italijanski barvni zabavni film, 20. 5. in 25. 5. ob 20. uri, 24. 5. ob 18. uri

LOV ZA ZAKLADOM, italijanski barvni film, 21. 5. in 24. 5. ob 20. uri, 25. 5. ob 16. uri

ČERČILOVI LEOPARDI, angleški barvni vojni film, 23. 5. ob 20. uri

CLEOPATRA JONES, ameriški barvni pustolovski film, 26. 5. in 29. 5. ob 20. uri, 1. 6. ob 15.30 uri

METULJ, ameriški barvni kriminalni film, 27. 5. in 31. 5. ob 20. uri, 1. 6. ob 17. 30 uri

MOCNEJSI OD MAFIJE, ameriški barvni film, 28. 5., 30. 5. in 1. 6. ob 20. uri, 31. 5. ob 18. uri

DVA BRATA UBOGA, ameriški zabavni film, 1. 6. ob 10. uri

LJUBEZEN SAMO DO POLNOČI, ameriški barvni film, 2. 6., 5. 6. in 8. 6. ob 20. uri

TIHI MAŠČEVALEC, italijanski barvni vestern film, 3. 6. in 7. 6. ob 20. uri, 8. 6. ob 16. uri

VLAK, francoski barvni film, 4. 6. ob 20. uri, 7. 6. in 8. 6. ob 18. uri

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam kovačnice in vodstvu obrata za darila in dobre želje.

Obratu in sodelavcem pa veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Danilo Leban

Mala preizkušnja znanja — pravilni odgovori: 1. ameriški fizik, 2. ruski vojskovodja, 3. francoski književnik, 4. angleški filozof, 5. srbski književnik.

V tej številki objavljamo nekoliko bolj obsežno nagradno križanko. Nagrade za reševalce so enake kot doslej, to je: 50, 30, in 20 din.

REŠITVE POŠLJITE UREDNIŠTVU DO 30. APRILA 1975

Za križanko objavljeno v št. 1/75 našega glasila smo do-

bili 42 rešitev. Žreb je razdelil nagrade takole:

1. nagrado 50 din dobi Breznik Jožica iz vijakarne,
2. 30 din dobi Tonejc Dora iz verigarne in
3. nagrado 20 din dobi Torkar Valentin iz vzdrževanja.

Uredništvo

ZAHVALE

Ob prerani smrti moje mame OLGE DOLENC se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz tehničnega sektorja in tehnične priprave dela za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje ter vsem, ki so sočustvovali z menoj in jo spremljali na njeni zadnji poti.

Marjan Dolenc

Ob prezgodnji smrti moža in očeta VALENTINA ARHA se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz pakovalnice in vijakarne za podarjeno cvetje, pomoč, izrečeno sožalje in spremstvo.

Riko Hribar

VERIGA je glasilo delovne skupnosti ZP SŽ — Tovarne verig Lesce. Izhaja dvomesečno. Ureja ga uredniški odbor: Niko Bulut — urednik, Jože Ješe — odgovorni urednik in Franc Čop, dipl. psih.

Fotografska oprema Miha Polda.

Naklada 1400 izvodov. Tisk: Tiskarna Ljubljana.

Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ št. 33/72) in po mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72, prosto plačila prometnega davka.